

DOMOLJUB

Stane 39 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Izhaja vsako sredo. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din — Naročnina
Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljubac«. — Telefon 25-49. Inserate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljubac«. — Telefon 29-92

Ob 1050 letnici Metodove smrti

Tisoč in petdeseto obletnico smrti sv. Metoda so točno na njegov smrti dan 6. aprila najslavesneje praznovali v Rimu. Čehi in Slovaki so to obletnico proslavili samo v ožjem obsegu. Slovesnejše ljudsko praznovanje so zaradi letošnjega velikega katoliškega shoda v Pragi preložili na prihodnje leto. Podobno se je tudi v Jugoslaviji zaradi vharističnega kongresa slovesno praznovanje odložilo. Po odloku jugoslovanskih katoliških škofov se bo praznovanje pričelo prihodnje nedeljo (24. novembra) in bo trajalo do 5. julija prihodnjega leta.

Praznovanje sv. Cirila in Metoda se je med katoliškimi in vzhodnimi Slovani skozi tisoč let tako oviralo in zapostavljalo, da malokateri narod svoje apostole tako malo časti kakor Slovani. Zato je prav, da slavimo ne samo tisočletnice in stoletnice naših apostolov, ampak tudi petdesetletnice. Posebno velja to o sv. Metodu, ki se pri skupnem češčenju slovanskih apostolov navadno preveč zapostavlja.

Stari latinski in staroslovenski viri nam veliko spodbudnega pripovedujejo o svetniško vzorni mladosti sv. Cirila; o mladosti in svetniškem življenju sv. Metoda pred njegovim prihodom na Moravsko pa nimamo skoraj nobenih poročil. A tudi to je svetniška zasluga sv. Metoda. Stari viri so namreč najlepše dokaze Cirilove svetosti zvedeli od sv. Metoda, ki je v veliki ponižnosti sebe skrival, da je tem bolj počastil svojega mlajšega brata. Sv. Metod pa po Cirilovi smrti v daljni tujini ni imel nobenega sorodnika ali mladostnega znanca, ki bi mogel kaj več povedati o njegovem prejšnjem svetniškem življenju. Nekoliko več vemo šele o tisti burni dobi njegovega življenja, ko je moral proti mnogim nasprotnikom in obrekovavcem braniti svoje slovansko misijonsko delo.

Sv. Metod je imel pač veliko zvestih in gorečih učencev, a bili so mladi in premalo izkušeni. Zato je bil v neprijetnih bojih proti tolikim nasprotnikom kakor osamljen velikan. In ko je po tolikih trudih obnemogel legel v grob, je moral še po smrti trpeti krivično obrekovanje. Njegovo veliko misijonsko delo je bilo poteptano, njegov sveti opomin opljuvan, njegovi učenci pa izgnani in razkropljeni, da spomina svojega svetega učitelja niso mogli tako ohraniti in potomcem izročiti, kakor bi bil zaslužil. Mnoge važne stvari o Metodovem trpljenju so prišle na dan šele tisoč let po njegovi smrti; tako posebno njegovo veliko trpljenje v nemški ječi in grdo ravnanje nemških škofov proti njemu.

Zato Metodovo svetniško življenje in njegovo požrtvovalno apostolsko delovanje tem bolj zasluži naše občudovanje in proslavljanje.

Ustanovitelj slovanske krščanske književnosti in izobrazbe je sicer sv. Ciril, a sv. Metod je pri tem tako bistveno sodeloval, da brez njega sv. Ciril tega velikega dela ne bi mogel dovršiti. Sv. Metod je namreč po pričovanju starih virov slovanski jezik in slovansko ljudstvo bolj poznal kakor Ciril. Pri slovanskem misijonskem delu je bistveno sodeloval in nazadnje po Cirilovi smrti sam nosil vse breme nove slovanske cerkvene pokrajine.

Nas Slovence, ki še nimamo priznanih domačih svetnikov, vežejo s sv. Metodom posebno tesne in žive vezi. Slovenski knez Kocelj je namreč odločilno sodeloval pri ustanovitvi Metodove panonsko-moravske nadškofije. Po Koceljevem prizadevanju je bil sv. Metod postavljen za panonskega nadškofa

z naslovom sremskega škofa. Sv. Metod je bil torej prvo slovansko in katoliško misleči jugoslovanski nadškof.

V 9. stoletju je bil slovenski knez Kocelj glavni sodelavec in glavna opora sv. Metoda. V 19. stoletju pa je bil slovenski cerkveni knez, svetniški škof Slomšek največji pospeševalec češčenja sv. Cirila in Metoda. Ustanovil je Bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki je razširjena v Apostolstvo sv. Cirila in Metoda zaslovela po vsem katoliškem svetu.

Sv. Metod je bil velik organizator in misijonar, velik državnik, pa še večji svetnik. S svojo svetostjo in z neomajno junaško vdanostjo sv. Cerkvi je zmagoval nad premočnimi nasprotniki. Njegovi svetniški osebnosti so se klanjali vladarji in papeži. Zapustil nam je mogočen zgled, da moremo v težavnih časih proti premočnim sovražnikom zmagovati predvsem z vdanostjo sv. Cerkvi, s svetim življenjem in z notranjo močjo.

Boj z jetiko

Dobil sem povabilo. Glasilo se je, naj se skušam udeležiti važnega predavanja, ki je namenjeno boju zoper jetiko. Šel sem zraven in ko sem poslušal predavateljevo ostro besedo na račun jetike, — m si mislil sam pri sebi: »Jetika, zdaj bo pa po tebi.« Hude imaš nasprotnike v vsem zdravniškem stanu. Zdaj ali pa nikoli ti bodo zavili vrat.«

Pa je stopila na poti proti meni suhljata žena in mi je rekla: »Ti me še ne poznaš, zato se ti spodobno predstavim: veš, jetika sem. Ti misliš, da me bo kmalu konec, pa se motiš. Je že res, da imam v zdravniških vrstah hude in ostro nasprotnike, in če bi bili zdravniki res vsemogočni, potem gorje meni! Pa imam še vedno dosti zaveznikov, zato se ne bojim, da bi me zdravniška predavanja mogla kar meni nič tebi nič ugonobiti.«

Res je, da imamo predavanj zoper jetiko že kar brez števila. V šoli je treba otrokom vcepjati strah in sovraštvo do te krute morilke vsega človeškega rodu. Delavstvo po tovarnah se mora zbirati k predavanjem iste vrste, — kje je še kotichek na zemlji, kjer bi ne bilo nobenega predavanja zoper pošastno bolezen jetike! Tudi za kmete je bilo napovedanih že čedno število predavanj. Vprašanje pa je, ali nas bodo sama predavanja rešila jetike. Odgovor na to vprašanje je dvom, je zmajevanje z glavo. In ta dvom je opravičen, zmajevanje je na mestu. Ne samo s predavanji, z delom, z doslednim delom moramo v boj zoper njo, našim predavanjem brez dela se pa jetika lahko smeja v pest. Nič ne pravim, da bi še ničesar ne bili naredili zoper razširjanje jetike, samo to trdim, da se predava veliko preveč, dela pa primerno premalo.

Izrednega prijatelja ima jetika še vedno

v alkoholu. Čudno pa je, da gostilne vedno naraščajo. Ali jih ni še dosti? Če se le oglasi kak nov kandidat za gostilno, občinski odbori bodo vedno glasovali zanjo. Gospodje odborniki se opravičujejo s tem, da se nočejo nikomur zameriti. Ta zagovor vsaj nekaj velja: hudo je imeti v svoji bližini sovražnega in maščevalnega sosedu. Zato bi pa druge instance morale naraščaj gostilniških obratov omejevati. Gostilne so svoje častito ime že itak davno zapravile, pivnice in plesišča so, ne pa gostilne. Ples nedeljo za nedeljo, pijanci se v njih napajajo nedeljo za nedeljo; pridi pa in zahtevaj jedila, ga pa ne boš dobil, ne hladnega, ne toplega. Naši kapital-pijanci pijejo na prazen želodec, kaj čuda, če začno hirati, če postajajo za bolezen vedno manj odporni, in če ima jetika potem kar lahko delo, igrača ji je napadati take izpite in izžete ljudi. Poleg tega si mislimo še na nesnago, ki jo srečujemo po nekaterih gostilnah po deželi in bomo videli, da ima jetika po mnogih gostilnah sila dobre zaveznike. Nič bi ne škodovalo, če bi višja oblast izvajala glede snage večje nadzorstvo, kakor ga izvaja doslej.

Pa vzemimo naše gostilne kot plesišča. Ali je vsa smetna, vsa zapljuvana, vsa od tobakovnega dima prenapolnjena gostilna res primeren prostor za plesišče? Sploh moramo povedati, da so plesi po naših gostilnah vse premalo obdavčeni. Nedeljo za nedeljo škrip-lje harmonika — navadno nič naznanjeno. Tu ima finančna kontrola obirno in lepo polje, delati za ljudski blagor. Eno nedeljo tu, drugo tam naj bi nenapovedano preiskovali njeni organi, kje se pleše, pa bi našli marsikaj nedovoljenega. Temu naj pa sledi primerna kazn. Ne od 2 do 10.000 Din, ker take kazni

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

V preteklem tednu na afriških bojiščih se ni prišlo do večjega spopada. Gibanje prednjih čet obeh nasprotnikov pa je bilo dokaj živo. Po nemških poročilih so Abesinci napadli v temni noči močni italijanski munitsijski oddelek pri Gorohaju in pri tem pomorili nad 1700 Italijanov. Abesinci so uplenili mnogo municije in celo štiri tanke.

Iz Addis Abebe uradno poročajo o gitem in nemoralnem postopanju Italijanov z abesinskimi ženami in dekletki, ki se morajo pred nasilnimi skrbicami po gozdovih. Italijanske vesti seveda trdijo, da je vse to izmišljeno. — V italijanskih krogih so vzemirjeni, ker so se na italijanskim bojiščem nenadoma pojavili abesinski delatki, ki napadajo transporte živež in streliva. Značilno je, da je južno od Makale pri nekem takem spopadu z abesinskimi četaši bil med drugimi ubit

celo en italijanski major. — Velike izgube je imel te dni tudi oddelek italijanskih askarijev pod poveljstvom polkovnika Mariottija. Oddelek je zašel blizu Azbija v neko sotesko, kjer so Abesinci nenadoma izvršili napad, pri katerem je padel smrtno zadel sam poveljnik oddelka polkovnik Mariotti in še štirje italijanski oficirji.

Bolj kot vsa uradna poročila, označuje italijanske uspehe in neuspehe na afriškem bojišču odstavitel vrhovnega poveljnika italijanskih čet generala de Bono. Pravijo, da je preveč zavlekel razvoj italijanskih operacij v Abesiniji in pričakuje od njegovega naslednika, poveljnika generalnega štaba maršala Badoglio, ki je že odpotoval v Afriko, hitrejših in uspešnejših vojaških dejanj. Vedreimo — bomo videli!

KATOLIŠKA CERKEV

Če bi bil papež naprošen. Mnogokod se čujejo glasovi, ki pozivajo sv. očeta, naj poseže v dogodke v vzhodni Afriki. Pri tem je zanimivo, da prihajajo s prvi vrsti iz nekaterih in socialističnih krogov. Tem se pridružujejo še prostozidarji. Take pozive moramo pravilno razumeti, ker je njihov namen v tem, da zapletejo Cerkev v mednarodni spor in škodujejo njenemu ugledu. Neiskrenost je očitna, če vemo, da haš taisti krogi skušajo izrinuti Cerkev iz vsega javnega življenja. Leta 1917 so mnoge države mirovne navse Benedikta XV, prezrle in obenem sklenile, da sv. Stolica nima dostopa v Zvezo narodov. Cerkev je vojna za človeštvo nesreča, ki spada v sedanjí svetovni nered. Kljub temu bi papež rad nastopil kot razsodnik v

v navadnem življenju ničesar ne pomenijo, ostajajo pač samo na papirju. Kazen naj bo pogrešku primerna. Bolje 10 Din, ki jih lahko izterjani, kakor 1000 Din, ki vise samo v zraku. Nekaj je, kar marsikomu ne gre v glavo: vsaka prireditel na naših podeželskih odrh je kar naravnost okratno obdavnica in vendar so te prireditve nekaj nedolžnega, nekaj blažilnega; veliki zaveznik jetike ples pa se sme vršiti nedeljo za nedeljo — brez vsakega davka. Nikar ne pričakujte, seveda, da bi ljudje sami ovajali te stvari, — tu je samo strogo oblastno nadzorstvo na mestu. Maščevalnega soseda ni dobro imeti na glavi.

Vzemimo na muho delavska stanovanja. Tu bi našli nekatero kotičke in ležišče naše sovražnice jetike. Ni seveda kriv delavec, če se na njegovom domu zaplodi bacil jetike, zato ne s kolom nadenj. Raznare so krive, da je stanovanje tako. Po velru s plaščem! Delavec je napravil novo stanovanje primerno svojemu finančnemu stanju. Ali naj se siromak zadolži, da bo do smrti čutil breme neplačane hišice? Ali naj pri svoji borbi plači še stradanje in si še s stradanjem pospeši razdiralno delo neizprosne jetike??

(Se nadaljuje.)

težkem sporu — kot se je to v zgodovini že opetovano zgodilo — če bi bil zato naprošen. Sam ob sebe pa tega ne more storiti, ker bi v Cerkvi sovražnih krogih takoj vstala sumnja, da mu gre za politično nadvlado nad narodi in državami.

ITALIJA

s To in ono. Priporočujejo, da Mussolini ne je nikdar mesa. Zjutraj vzame nekaj sadja in kavo, opoldne jelo in malo sadja, a zvečer zopet nekaj sadja. — Štiristo milijonov lir je dovolil italijanski parlament za izboljšanje starega ladjevja. — En milijon 200.000 mož ima Italija trenutno pod orožjem. Vsaki dan bojevanja stane Italijo najmanj en milijon lir.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Zadržniki za mir. Te dni je zasedal v Pragi očitni odbor mednarodnih združnih zvez, ki zastopa mednarodne združne ustanove 40 držav in v katerih je vključenih preko 100 milijonov zadržarjev. Ta odbor je imel sestanek v Pragi ob priliki proslave 40 letnice svojega obstoja ter je z uzirom na veliko nevarnost za mir sprejel naslednjo resolucijo: »Izjavljamo 1. svoje neomajno prepričanje, da je osnovni pogoj za pravi napredek kulture in mednarodnega sporazuma samo mir, ki sloni na vzajemnem spoštovanju in zaupanju narodov; 2. da je težnja za tem idealom eden izmed glavnih ciljev gospodar-

BANKA BARUCH

11, Rue Anber, Paris (9^e)

Odpremita denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vsi vsi bančne poste najkulantnaje

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čelovne račune. BELGIJA: No 2064-67 Bruxelles. FRANCIJA: No 1217-94 Paris. LUKSEMBURG: No 1458-65 Ned, Blesat. LUKSEMBURG: No 1667 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačne naše ček. nakaznico

skega združništva in glavni povod za ustanovitve zveze; 3. da je cilje združništva treba uresničiti brez ozira na barvo, pleme in veroizpoved; 4. da je v današnji krizi neobudno potrebno, da pokažejo združniki svoje enodušnost s svetovno organizacijo narodov za vzdrževanje svetovnega miru in to kljub temu, da združni sistem, zasnovan na enakopravnem združevanju, nudi sredstva za okrepitev svetovnega miru. Zato poziva zveza svoje članice — združne ustanove v vseh državah, da vplivajo z vso svojo silo v korist Zveze narodov in da podprejo storjene ukrepe, ki jim je namen varovati svetovni mir.

AMERIKA

s Razo. V Rockdale Il. je umrl Alojzij Mlakar iz Vel. Trebeljeva nad Lilljo. — V Declo Id. je odšel v večnost 28 letni Anton Znidaršič. — V Renton Wash. je umrl Jerry Plut iz Črnolija. — V Chisholmu Minn. se je v rovu smrtno ponesrečil Franc Sprejcar. — V Willock Pa. je zaspala v Gospodu 64 letna Antonija Moravec iz Sotle pri St. Rupertu. — V bolnišnici v Virginiji je izdihnil 48 letni Ant. Kušljan s Planine pri Logatec. — V Indianapolis Ind. je umrl 46 letni Lazar Frank iz Potovrha pri Smihelu na Dol. — 60 let je dopolnil znani voditelj ameriških Slovencev gosp. Franc Opeka v Waukeganu-North Chicago. Vse najboljše še mnogo let!

AVSTRIJA

s Drobil. V Mali vesi pri Globasnici je umrl Križnikov oče. — V Dolah je umrla učiteljica Marija Marinič. V Vernbergu je odšel v večnost upok. železničar Janez Sturim. V Podravljah je zaspala v Gospodu Barbara Vospersnik. — V Vernbergu je kuzoškof dr. Heffer blagoslovil novi misijonski samostan. — V Srejah pri Skočjanu je umrl Janez Mothor pd. Dobrovnik. — V Stebenu pri Globasnici sta na veke zaprla oči 70 letni Dobrovnikov Hanej in Kusnoj Hanej. — V poletju 1936 namerava celovška občina ob Vrbskem jezeru prirediti večje slavnostne prireditve, da privabi tujece. — Po uradnih podatkih znašajo izredni stroški države za vzdrževanje reda in miru v lanskem februarju in juliju skupno 69,5 milj. šilingov. — Velikovški trg v Celovcu je po sklepu mestne občine prekrščen v »Courad von Hötendorfplatz«.

DROBNE NOVICE

Nemčiji se morajo vrniti kolonije v Afriki, zahteva nemški finančni minister.

27 podmornic izdelujejo nemške ladje-delnice.

8 milijonov zabojev potrebuje Palestina za izvoz pomaranč.

400 milijonov Din znaša primanjkljaj madjarskih železnice v prvih devetih mesecih leta 1935.

Hotel »Slavjanska beseda« v središču bolgarske Solije ima 170 sob.

Nad 1600 bivših marksistov so zadnje dni zaprla na Danaju.

Velitve v angleški parlament so prinesle veliko zmago konservativcem.

22.570 m visoko v zrak sta se dvignila z balonom dva Američana.

Krvavi nemiri v Egiptu se nadaljujejo. Minulo je 25 let, odkar je umrl znameniti ruski pisatelj Lev Tolstoj.

Občni zbor Zadružne zveze

Dne 18. novembra je bil v Ljubljani občni zbor Zadružne zveze, ki je pokazal, kako močna je v našem narodu zadružna misel, kljub temu, da zadružništvo preživlja danes hude preizkušnje. Na tem mestu prinašamo govore predsednika Zveze ministra dr. Korošca in ravnatelja Zveze Gabrovška o nalogah in o delu Zadružne zveze in zadrugarjev:

Minister dr. Korošec

Predsednik minister dr. Anton Korošec je nagovoril zbrane zadrugnike s sledečim govorom:

Letošnje leto bo najhujše leto za nas v gospodarskem oziru. Izdatki ostajajo isti, dohodki pa so vedno manjši, to velja za posameznika kot za državo. Državni proračun bo letos sestavljen na drug način, kakor pa je bilo to običajno. Sestavljen bo redni proračun, ki bo obsegal redne dohodke in izdatke, izvanredni proračun pa bo obsegal izredne izdatke, investicije. Redni proračun bo uravnotežen. Od izrednega proračuna pa se bo izvršilo le tisto, za kar bo kritje.

Računati je treba s tem, da bodo dohodki iz davkov manjši zaradi slabih gospodarskih razmer, zlasti zaradi suše. Pri vsem tem pa bo treba skrbeti še za podporo pasivnih krajev, ki so v hujšem položaju, kot so bili v prejšnjih letih. V Sloveniji prideta v poštev kot pasivna kraja Bela Krajina in Haloze vse do šmarnskega okraja.

Svetovna kriza se ni zboljšala in dokler ni splošnega izboljšanja, tudi ni pričakovati, da bi se stanje pri nas bistveno spremenilo. Nas zlasti pritiska denarna kriza. Nekateri zavodi, in sicer večji, imajo nekaj denarja in prometa. Toda večina jih je v hudi stiski. Vračamo se prav za prav v čase, v katerih je živel Raiffelsen, to je v čase začetka zadružništva. Po vojni so bili sicer časi, ko so zadruge imele veliko denarja, celo male zadruge so razpolgale z milijoni in so vsled tega nudile denar vsakomur, ki ga je hotel. Tega je sedaj konec. Vračamo se k malim zadrugam in malim bilancam.

Med ljudstvom je nekaj denarja. Ta pa ne pride v zadruge, ker do njih sedaj ni zaupanja. Denar gre sedaj v nogavice, gre tudi v Državno hipotekarno banko in v Poštno hranilnico. Denar v nogavicah je neproduktiven. Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica pa denar jemljeta ter ga v isti meri ne vračata. Toda, če kdo prejema, mora tudi dajati. Zato bo ali država morala podpirati zadružništvo, ali pa morajo državni zavodi dajati kredite tudi v vse kraje in vsem ljudem, ki kredite potrebujejo.

Zadružništvo se mora vzdržati in mu je treba pomagati. Tega se zaveda tudi država in kmetijski minister študira in dela načrte za izboljšanje. Denar za podporo zadružništva se mora dobiti.

Pojavljajo se sedaj kritiki, ki pravijo, da ni bilo prav, če se je denar dajal temu in onemu in so sedaj nastale izgube. Kritizirati je danes lahko, toda tisti, ki danes kritizirajo, se takrat, ko se je denar dajal, niso oglašili.

Ni bilo zdravo, da je zadružništvo šlo v veliko. Zato se je treba vrniti k malemu zadružništvu, ki bo polno ljubezni do bližnjega in, ki bo pripravljeno pomagati potrebnemu. Treba se je navaditi na mal obseg in na delo s skromnimi sredstvi.

Naše gospodarstvo je sedaj pred vprašanjem, kakšne posledice bodo imele zanj sankcije proti Italiji. Izvoz lesa ni zabranjen in tako glede najvažnejšega našega izvoznega artikla ostaja še nadalje mož-

nost izvoza. Izmed predmetov, ki zadevajo nas, je edino izvoz konj prepovedan. Toda izvoz konj bo itak moral biti omejen, ker se kaže že pomanjkanje za domačo potrebo.

Vprašanje zadružništva ni rožnato, toda zato ni treba izgubljati pameti, ampak je treba držati kar se da držati. Bo sicer nekaj brodolomcev, vendar kar se bo dalo izboljšati, se bo izboljšalo. Ne smemo kloniti drug za drugega. Zadružni ideal ljubezni do bližnjega mora ostati. Nergače, ki nas v našem optimizmu ovirajo, moramo izločiti, ker branijo drugim, da gredo proti idealom. Ostanimo zvesti idealu zadružništva, ki je: ljubezen do bližnjega.

Ravnatelj Gabrovšek

Gospodarska kriza še vedno traja, prizadeto je tudi zadružništvo, predvsem kreditne zadruge, ki še vedno vodijo boj z vlagatelji in z dolžniki. Vsled razmer je bilo 134 zadrug prisiljenih, da se je poslužilo uredbe o zaščiti denarnih zavodov. Rešitev o odlogu plačil in sanacijo je dobila tudi Zadružna gospodarska, in sicer se njena sanacija izvrši na ta način, da se 40% starih dobroimetij pretvori v specialni rezervni fond. Nekatere pa sicer menja, da bi bilo boljše, če bi banka šla prej pod zaščito kot so storile druge banke in so tako ohranile svoj prejšnji poslovni obseg skoraj v celoti. Pozabiti pa ne smemo, da so bile v tistih časih razmere, ko so se tudi čisto gospodarska vprašanja obravnavala politično in smo vsled tega morali vztrajati.

Naložba pri Zadružni gospodarski banki se bo zvezi obrestovala po 2%, dočim bo specialni rezervni fond brezobresten. Zadružna zveza je podpisala pri banki tudi novo prioritarno glavnico v znesku 18,8 milj. Din, ki bo vživala prednostno 4% no dividendo.

Zveza je morala radi tega znižati obrestno mero za naložbe članic. Obrestna mera za kredite znaša 7½ in jo ni mogoče znižati, če naj zveza ohrani ravnotežje med dohodki in izdatki.

Odplačilni načrt, ki ga je zveza napravila za izplačevanje svojih vlog, je postal s lanskim uredbo o zaščiti brezpredmeten. Po lanskim uredbi izplačilni načrt odpade, pač pa mora zavod vsakih 6 mesecev napraviti razpored, po katerem se med vlagatelje izplača denar, ki ga izterja od dolžnikov.

Svoje dolžnike morejo kreditne zadruge le počasi likvidirati. To je razumljivo, če vedimo, kakšne dolžnike imajo. Po ugotovitvah, ki jih je v zadnjem času napravila zveza, je od 700 milijonov dinarjev kreditov, ki so pri njenih članicah, 200 milijonov Din kreditov v tekočem računu pri mestnih kreditnih zadrugah, od ostalih 500 milijonov dinarjev pa odpade na kmetске dolgove.

Vprašanje kmetjskih dolgov je še vedno odprto, sicer je izšlo že pet uredb in popravkov, vendar pa se definitivna rešitev zavlačuje v nedogleden čas.

Zadružništvo je prepuščeno samo sebi, od države dobiva le obljube. Obljube smo tudi dobivali, ko je šlo za predvojna in potem za vojna posojila, nato za naložbe pri dunajski hranilnici, tako da imamo obljub dovolj.

Toliko je dobro v sedanjih uredbi za zaščito kmetov, da je v čl. 4 dana zadrugam možnost, da same napravijo načrt, kako morajo kmetjski dolžniki odplačevati svoje dolgove. Glede definitive rešitve vprašanja kmetjskih dolgov je zveza na stališču, da je ta mogoča le v zvezi z rešitvijo denarnega obtoka. Odklanja pa rešitev z državnimi obveznicami, s katerimi naj bi se odplačali upniki kmetov, kot so to nekateri predlagali.

Ne preostane nam drugega kakor, da čakamo na boljšo rešitev tega vprašanja, zavedajoč se, kot je dejal predsednik dr. Anton Korošec, da ne samo v političnem življenju, ampak tudi v zadružništvu je treba potrebnosti.

Sanacijski fond za zadruge, kakor je bil sklenjen na lanskeoletnem obnemem zboru zveze, ne velja samo za kreditne zadruge, ampak tudi za nekreditne, kar je s svojo odločbo potrdilo kmetijsko ministertvo. V sanacijski fond se je zbralo 4.275 milj. Din, od tega je že razdeljenih 4.112 milijonov Din.

V tekočem letu je tudi končana pravda proti Stimac & Komp. Zagreb, ki je tekla skoraj 17 let, s tem je likvidiran zadnji ostanek zpuščene Zadružne centrale. Zveza je v prvih dveh instancah sicer pravdo dobila, v zadnji pa je propadla.

V kratkem času izgine zobni kamen

Zadružna zveza rešitve na svojo prošnjo za zaščito sicer še ni dobila, napovedana pa je komisija, ki bo pregledala stanje.

Revizijsko delo zveze se je vršilo v polnem redu, revidiranih je bilo 368 revizij, razen tega so revizorji sestavili na sedežih zadrug 177 bilanc, 90 bilanc pa pregledali. Stroški revizije za eno zadrugo, če se računa vse, znašajo blizu 700 dinarjev. Z ozirom na določbe, ki jih ima načrt novega zadružnega zakona, bodo nastale zlasti za male zadruge v tem oziru nove težave.

Članstvo zveze je padlo od 673 na 667, pristopilo je na novo 12 članic, izključenih pa je bilo 8 članic, 9 jih je likvidiralo, 1 pa je šla v konkurz.

Narodni gospodar izbija v 1550 izvodih. Njegova posebnost je, da mora prinašati uredbo za uredbo, da seznanja članice s stalno se spreminjajočo zakonodajo, ki se jih tiče. Zanimivo je tudi to, da je skozi dve leti načelstveno poročilo v Narodnem gospodarstvu bilo konfiscirano. Zveza je izdala, kakor običajno, tudi statistiko o poslovanju svojih članic.

Svoje poročilo je ravnatelj Gabrovšek zaključil s pozivom, da naj zadrugarji ne izgubljajo poguma v teh težkih časih, ampak tudi pri nas zmagati prepričanje, kol je zmagalo tudi v mnogih drugih državah, da je treba zadružništvo rešiti in poživiti.

Poročilo nadzorstva

Za nadzorstvo je poročal predsednik nadzorstva g. duhovni svetnik Zaplotnik. Omenjal je, da je imelo nadzorstvo od lanskega obnega zbora 6 sej in sicer 4 lanske leto, dve pa letos. Bilanco za l. 1934 je pregledalo in odobrilo nadzorstvo na svoji seji 11. novembra 1935. G. predsednik nadzorstva je govoril še o posameznih bilančnih postavkah ter nato predlagal, da se načelstvu da absolutorij. (Ker smo bilanco Zadružne zveze prinesli v nedeljski številki »Slovenec«, zato bilančnih podatkov na tem mestu ne navajamo.)

Po poročilu nadzorstva je prevzel predsedstvo obnega zbora podpredsednik Zadružne zveze g. prof. dr. Karel Capuder ter je pozval delegate, da se javijo k besedi.

K besedi se je oglašilo večje število delegatov, med temi gg. Strnad (Dobrepolje), Andolšek Janko (Cerklje ob Krki), duh. svetnik Škrbec Matija (Kranj), Ilč (Omišalj), Zupan (Kranj), Furlan (Vrhnika), Strab (Ježica). Večina govornikov se je bavila predvsem z vprašanjem sanacijskega fonda za zadruge, ki je bil stvorjen po sklepu lanskeoletnega obnega zbora. Njih govore in pomisleke so zavrnil gg. ravnatelj Gabrovšek, ravnatelj dr. Basaj ter predsednik nadzorstva g. duh. svetnik Zaplotnik, ki je dal še nekatera podrobnejša pojasnila glede zvezine bilance.

V vsako hišo »Domoljuba«!

VINA

Za teško delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

KAJ JE NOVEGA

Našička afera

Dne 8. novembra 1935 je bil zaključen zloglasni našiški proces. Do tega dne so zadržali 106 obtožencev. Razsodba je bila proglašena 18. novembra.

Samo par številki! Pri našiški je država oškodovana za 230 milijonov dinarjev. Družba našiška je kupovala pri nas kubični meter lesa po 400 do 600 Din, prodajala pa ga je po 1400 do 2000 Din kubični meter. Računajo, da je to podjetje s pomočjo svojih upraviteljev v desetih letih izvleklo iz naše države okrog 10 milijard dinarjev. Kje je danes ta denar? In našiška, ki je neusmiljeno sekala krasne slavonske gozdove, je plačevala našega delavca od 8 do 20 Din na dan. Cela našiška je bila ena sama korupcija brez primere.

Cene kož in živine

Slovenec je priobčil v preteklem tednu tudi sledeči stavek:

Kako se danes plačuje živina? Vzemimo srednjega vola, ki ni nad prvovrstnimi, ki ga je mesar plačal za današnje ceno precej dobro — po 3.50 Din kg žive teže. Ta vol ima n. pr. 600 kg in je dobil kmet zanj 2100 Din. Kaj pa da približno tak vol? Sprednji četrti 180 kg po 8 Din = 1440 Din. Zadnji četrti 120 kg po 10 Din = 1200 Din. Koža po današnji ceni najmanj 500 Din. — Pljuča, jetra, šiščeni vampi, za prikiado porabljeni del glave in noge, ledvice, loj in čreva 470 Din. To zneske skupno 3610 Din. (Opomba: Pljuča 4 kg po 4 Din, jetra 7 kg po 8 Din, vampi 12 kg po 6 Din, del glave in noge 10 kg po 8 Din, ledvice, loj in čreva 250 Din.

Mesarski mojster pa bo dejal: Kje so pa davki in osobe? Za vse dobro vemo, koliko znaša pri mesarju v Ljubljani, ki porabi na tešen 2 vola, 3 teleta in 2 prašiča. Mimogrede naj bo omenjeno, koliko dobi kmet za tele in koliko vrže mesarju. Pač naj bo poudarjeno, da je to krivica, ako ima mesar pri volu v 3 dneh polovico toliko, kakor kmet za vola, katerega je imel več let v hlevu.

Končno pa pridejo te revne krave same, katerih meso se na trgu prodaja po 6 Din kg. Odkod te krave? Krava, ki je dala 4—5 telet, ni več za plemo in nima več dosti mleka ali

Korupcija ni pojav, ki ga zasledujemo samo v naši državi, temveč se pojavlja povsod, kjer ni vere, ali pa kjer se vera preganja, kjer ni npravnosti in poštenja. Vsa-kemu je jasno, da nenravnstvenemu človeku ne moreš dati denarja v roko. Prave, resnične npravnosti pa zopet ne more biti brez vere. Treba vzeti v roke kirurški nož, to je vero, to je nauk Onega, ki je edini lahko svojim smrtnim sovražnikom zaklical: »Kdo me more obtožiti greha«. Samo točno izpolnjevanje božje postave in življenje po njej bo korupcijo zatrl.

Sodišče je celo vrsto ljudi obsedilo na težke kazni. Bivši minister Nikič je dobil 4 leta ječe, poslanec Jevremovič pa 3 leta. Še drugod bi bilo treba tako postopati!

celo nič. Take krave kmet ne more drugim oddati, kakor da jo nekaj mesecev še dobro krmi in da mu požre še za približno 400 Din sena brez dane koristi, potem ja po ponudi mesarju. Mesarji kupujejo take krave večinoma na ržec. — Mesar ponudi za kravo, ki ima živa približno 500 kg, 500 Din. Če se kmet obrne na več mojstrov, dobi morda tudi do 650 Din.

Kaj pa da taka krava? Po današnjih cenah kož dobi mesar samo za kožo 400 Din. — Če ne upoštevamo tega, kar dobi za drobne odpadke, proda približno 200 kg mesa po 6 Din. Pri taki kravi dobi nesporno mesar v nekaj dneh več čistega zaslužka, kot je dobil kmet za kravo, katero je imel 6 let v hlevu ali pa še več.

Imamo pa še druge primere, to so nezgode. En primer: Pred kratkim se je v bližini mesta znanemu kmetu ponesrečil vol. V svoji nesreči je hitro poklical mesarja. Ta je zbezanemu posestniku plačal za vola 260 Din, vola zaklal in odpeljal. Imel je približno 280 kg tepega volovskega mesa in za kožo je dobil do 500 Din. — Kdo je tu prizadet? Kmet in konzument! In ta konzument je v gotovem odstotku zopet kmet, ki pride po opravljenih v mesto, državni uradniki, službenici, upokojenci ter delavci, ki se borijo za svoj obstoj.

Ija župnije Nova Oselica Ivan Pečnik, župnik v Zireh. — Nameščen je bil za kaplana v Dobri vasi na Koroškem Ivan Špandal, kaplan v Naklem. — Razrešen je službe banovinskega duhovnika v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani Andrej Klobasa, duhovnik lavantinske škofije. Stalna pokoj-

Pri gotovih boleznih toka in jeter,
zložnega kamna in zlatence urejuje naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenka voda prebravo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče Franz-Josefova voda pomešana z nekoliko vroče vode.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 15465, M. V. št.

nina je dodeljena Jožefu Brežarju, župniku v Velesovem. — Župnijski izpit, so dovršili: Jožef Hostnik, kaplan v Dolu pri Ljubljani, Anton Petrič, kaplan v Mirni peči, Martin Radoš, kaplan v Starem trgu ob Kolpi in Ciril Zajec, kaplan v Boštanju.

DOMAČE NOVICE

d 400-letnico uršulinskega reda bo praznoval uršulinski samostan v Ljubljani v dneh 23., 24. in 25. novembra s slovesno tridnevnicjo.

d Narodna protituberkulozna zveza je imela 17. novembra v Ljubljani svoj občni zbor. Udeležili so se ga mnogi vidni delavci na zdravstvenem polju v Sloveniji. Zveza ima 40 krajevnih organizacij z 6349 člani. V prvih 9 mesecih letošnjega leta so izvršili 6729 prvih in 4123 ponovnih preiskav, 8629 röntgenskih pregledov, 2968 preiskav krvi, 2854 tuberkulinskih poizkusov in 625 pregledov izmečka. Odkritih je bilo 325 novih primerov odprte in 1291 zaprte jetike. Protituberkulozna zveza je torej izvršila veliko človekoljubno delo, ki pa ne bo bogve kaj omejilo tuberkuloze, dokler ne bomo te bolezni zagrabili ne samo za rep, temveč tudi za vrat s primerno prebrano, z zdravim slonovanjem in npravnstvenim dvigom ljudskih množic.

Dr. francè Lebinger

zasebni zdravnik

zopet redno ordinira v Litli.

d Znižanje stanovanjskih najemnin in zgradarstva. Finančni minister je izdal odlok, da se pri odmeri zgradarstva morejo upoštevati tudi do vključno 1. novembra značane najemnine. Davčne uprave morejo torej pri odmeri zgradarstva upoštevati tudi značane najemnine in upamo, da bodo to tudi storile.

d Davčne olajšave je dovolil ministrski svet onim davkoplačevalcem, ki bodo do konca februarja plačali zaostale davke v določenih obrokih.

d V vednost tistim, ki imajo moč. V srbskem rudniku Resava so zastavkali delavci in rudarji. Zaslužili so tudi po 9 dinarjev na dan. Lastnik, usmiljen kakor je, je ustanovil »magazint ali nekaj konzum po naše. Cene so dvakrat višje kakor drugod. Milo za britje stane drugod dinar, v magazinu tri. Hlače v Belgradu 60 dinarjev, v magazinu 120 dinarjev. Računov s predpisano takso ne izstavljajo. »Slučajno« pozablajo izdajati tudi potrdila. Tudi otroke imajo zaposlene v rudniku.

d Nujno razširjenje ljubljanske bolnišnice bi veljalo do 20 milijonov dinarjev, kar je vsekakor lepa vsota. Če pa pomislimo, da je veljal most čez Donavo pri Pančevu 500 milijonov, čez Savo pri Zemunu 280 milijonov, osuševanje pančevskega močvirja 300 milijonov dinarjev, bi se pač tudi za ljubljansko bolnišnico že lahko našel potrební denar.

d Sodišče v Dubrovniku je razveljavilo sklep splitskega okrajnega glavarstva, s katerim se je odobrila prodaja 880.000 kvadr. m občinskega zemljišča delniški družbi Portland-cement za 200.000 Din.

d Tudi mariborski peki gredo s cenami navzdol. Po dolgotrajni razpravi so mariborski peki sklenili, da zvišajo cene kruhu

OSEBNE VESTI

d Ban dr. Nadlačen se je mudil pretekli teden v Beli krajini in v Novem mestu. Povsod ga je narod navdušeno sprejel.

d 70 let je dopolnil trboveljski rudar v pokoju Leopold Medvešek.

d Duhovne vesti. Umeščena sta bila: Janko Pogačar, žup. upravitelj na Dobovcu, za to župnijo, in Janko Oražem, kaplan v Cerkljah ob Krki, za župnijo Struge. Podeljeni sta bili župniji: Javorje pri Litli Tomažu Javorniku, župnemu upravitelju istotam, in Sv. Lenart nad škofjo Loko Stanislavu Sinkovcu, župnemu upravitelju istotam. — Imenovan je bil za okskurendo-upravitel-

NESREČE

d Naenkrat se je odtrgala velika plast zemlje. Rudarja Anton Groznik in Janez Slapnik sta v rudniku v Molniku delala ponoči v nadkopu. Naenkrat se je odtrgala velika plast zemlje, ki je nesrečna rudarja potegnila s seboj in pri tem smrtno zasula Antona Groznika iz Zagorja, dočim je Janez Slapnik srečno ušel gotovi smrti in o nesreči obvestil vodstvo rudnika.

d S podkviho mu je stopil na glavo. Po cesti v bližini Sv. Barbare v Slov. goricah je gnal 35 letni hlapec Josip Jug po cesti par mladih voľov. Živali so se naekrat splašile ter ga vlekale na vrvi, s katero jih je skušal zadržati. Zdrveli sta mimo dvovprežnega težkega voza, ki je v diru hitel na cesti ter vrgla hlapec naravnost pod konjska kopita. Koj mu je z ostro podkviho stopil na glavo ter mu prebil lobanjo. Juga so sicer takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več pomagati ter je umrl na posledicah zadobljenih poškodb.

d Če se splav zaleti v most. Nenavadna nesreča se je zgodila na Dravi pod Vuzenico in Muto. Zaradi visokega vodostaja je plovba s splavi zelo nevarna. Tako je zadela nezgoda velik splav lesnega trgovca Broharda, ki je vozil iz Vuzenice proti Muti. Zaradi dežnega toka pa splav niso mogli pravočasno uravnati, da bi zdrsnil skozi stebre dravskega mostu na Muti, ter je udaril z veliko silo v most. Pritisk je bil tako močan, da je en stebel kar odtrgalo, več pa jih je omajalo in zvilo. Splav je potem obvisel na mostu ter ga je deroči tok raztrgal in večino lesa odnesel. Oo času trčenja je bilo na splavu pet splavarjev, ki so se oprijeli tramovja ter klicali na pomoč. Posrečilo se je vseh pet rešiti. Most je močno poškodovan ter so morali začasno ustaviti promet preko njega.

d Zrna so se mu zarila v prsa. Na večjem kovu pri St. Janžu na Dravskem polju se je zgodila nesreča. Lovec je streljal na zajca, pa je zadel posestnika Tomaža Premzla iz Trnča. Zrna so se mu zarila v prsa in v nadleket desne roke. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so mu odstranili šibre.

NOVI GROBOVI

d O, Usmiljeni, po milosti ravnaj! Na Dunaju je umrl policijski okrajni nadzornik Ivan Potočnik. — V celjski bolnišnici je preminula 78 letna Marija Smole, vdova po uradniku od Sv. Jurija ob j. Ž. — V Kranju je odšla h Gospodu po plačilo vrla učiteljica Angela Hafner. — V Zagrebu je umrl ugledni znanstvenik vseuč. prof. dr. Karl Radoničič. — V Domžalah je mirno preminul 82 letni posestnik Miha Košir. — V Preski so pokopali Vikico Suhadolnik. — Na Rakeku je umrla Marija Mikše. — V Mariboru je zapustil solzno dolino apel. sodnik v p. dr. Peitler Franc. — Pri Dev. Mar. v Puščavi so pokopali 71 letno Magdaleno Duller. — Pri Sv. Rupertu v Slov. goricah je izdihnil svojo dušo posestnik Pavel Šuc. — V Št. Ilju pri Mariboru je odšel po večno plačilo Zitterschlager Rudi, tamošnji postajenačelnik.

RAZNO

d Važno! Rudarji, ki so se zadnje čase vrnili iz Nizozemske, Belgije, Francije in Nemčije, se opozarjajo, da si varujejo pravice, pridobljene iz pokojninskega zavarovanja v teh državah, s plačilom priznalnine ali pa prostovoljnih prispevkov, kakor je to pač predpisano v posameznih državah. Raditega naj prizadeji zaprosijo rudarsko zavarovalnico, pri kateri so bili nazadnje včlanjeni, za pojasnilo, koliko in do kdaj morajo plačati na teh pristojbinah. Pri plačilih bo posredovala Glavna bratovska skladnica v Ljubljani, ki ji pa bo v to svrhu predložiti odlok zavarovalnice, s katerim je bilo plačilo priznalnine itd. dovoljeno. — Pisarne Glaven bratovske skladnice.

d Posvetovalnica za ljudske odre posluje vsak dan izven nedelj in praznikov od pol 11 do pol 12. ure v Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7. Zato prosimo vse režiserje in voditelje ljudskega odra, kadar obiščejo Ljubljano, da se ob označeni uri lahko osebno zglasijo in povprašajo po aktualnih igrah, novitetah itd. Tudi na pismena vprašanja, katera se tičejo modernega igranja na ljudskih odrih bodo

lahko prejeli interesenti zadovoljiva pojasnila. Namen posvetovalnice je, služiti z nasvetom, z igrami in garderobo vsem onim odrom, ki so včlanjeni v Prosvetni zvezi. Za pismena vprašanja prosimo, da priložite znamko za odgovor. Podrobnejše nasvete in navodila sledijo v naslednji številki glasila Zveze ljudskih odrov, v »Ljudskem odruc«.

Na obletnico premirja so v westminsterski opatiji v Londonu zasajali v zemljo male lesene križe v spomin vojakom, ki so padli v svetovni vojni

Orjaški Romun Gogea Mitu, ki bo v kratkem prvič nastopil kot boksar v Parizu. Težak je 146 kg in visok 2.26 m. Je torej mnogo večji in težji, kakor italijanski boksarski orjak Carnera. Na sliki ga vlimo v pogovoru s pariškim stražnikom, ki je sicer precej velik mož, a je v primeri z Romunom kakor prtilikavec

V pismih ljubljanskega škofa dr. Rožmana smo brali o velikem potresu, ki je uničeval v severnoameriški državi Montana. Danes prinašamo sliko iz mesta Hellena, kjer je potres podrl cele ulice. Bilo je 700 potresnih sunkov v kratkem času

Zadnje občinske „volitve“ na Ježici

Vsi na Ježici se še dobro spominjamo tdnjih občinskih volitev, ki so se vršile dne 17. oktobra 1983. Za predsednika volivne komisije je postavil takratni ljubljanski glavar dr. Znidaršič nekega Kostanjevca. Mi smo postavili za predstavnika naše liste g. Severja in za njegovega namestnika g. Ahlina, dva odlična in bistra naša moža. To pa tukajšnjim režimovcem ni bilo prav. Neki tukajšnji denunciant, katerega ime bomo ob priložnosti še povedali, je zahteval v Ljubljani, da se mora naš predstavnik na dan volitev na vsak način zapreti ali pa vsaj odstraniti z Ježice. In kaj se je zgodilo? Na dan volitev so orožniki zgodaj zjutraj izročili g. Severju odlok okrajnega glavarja (Pov. No. 756/1 z dne 13. oktobra 1983), ki mu je zapovedal, da tisti dan »v interesu javnega reda in miru na podstavi čl. 67 zakona o notranji upravi v času od 7 zjutraj do 19 zvečer ne sme zapustiti svojega doma v vasi Ježica št. 28 ter tudi ne sme sprejemati nikakih obiskov.« Vsak prekršek te naradbe bo kaznovan, tako je stalo med drugim še v odloku, »ne glede na siceršnji policijski ukrep

na podstavi čl. 69 zakona o notranji upravi z globo 500 Din, odnosno neplačanja iste tekom treh dni z 10 dnevnim zaporom.« Eventualna pritožba zoper ta odlok ni imela odločilne moči. Poleg tega so g. Severju postavili še stražo pred hišo. G. Sever se je moral sili ukloniti. Tako je znani ježenski ovadah preprečil, da ni mogel pri volitvah zastopati naše liste. V volivni lokal pa je namestu nje-ga prišel Severjev namestnik g. Ahlin. In kaj so pa z njim napravili? Posadili so ga v zadnjo šolsko klop, da ni mogel videti, kaj in kako se piše v volivne zapisnike. Prepo-vedali so mu vsako uporabo svinčnika in pa-pirja, kakor tudi drugih sredstev, s katerimi bi mogel vršiti kontrolo nad glasovanjem. Njegovih pripomb sploh niso vzeli v zapis-nik. Na ta način je zmagala Ramovževa lista.

in g. Ramovš še do danes ni odstopil! Danes, ko imamo vlado, ki zahteva, da zakon vsi spoštujemo in da na svobodnih volitvah po-veemo, da ne, maramo za župana tistega, ki nam ga je postavil prosluli JNS režim! Tudi to je en razlog, da bo šlo naše ljudstvo dne 15. decembra tem bolj gotovo in polnoštevil-no na volišče in vse do zadnjega oddalo svoj glas za listo JRZ, katere nosilec je g. Sever Franc.

n Mladinska zveza JSZ v Kranju, vpri-zori v soboto, 23. nov. ob 8 zvečer in v ne-deljo 24. nov. ob 4 pop. ljudsko igro v 4 de-janjih »Po dvanajstih letih«. Pridite! — V nedeljo 24. nov. ob 9. uri pa bo sestanek Jugoslovanske strokovne zveze.

MR. B. HOVEC Pri
slabi prebavi
„Planinka“ — ča:
Mr. Bahovec
Paket Din 20 — v lekarnah.
Reg. S. Br. 2097 s. II, 1982.

T. Jeske-Choifski:

Ugašajoče solnce

(Nadaljevanje)

»Pozdravljene!« jim je Tulija odzdravila in se vsedla v naslanjač pred nizko, okroglo mizico iz citronovine, na kateri je stalo na Herkulovi glavi podprto s slonovo kostjo srebrno ogledalo.

»Danes mi napraviš grško frizuro,« je ukazala Tulija.

Tiho se je lotila stara, gubancasta Egipčanka navajenega dela. Varo je prišla s svojo rumeno roko bajne lase Rimljanke in jih začela česati z bronzastim glavnikom.

»Hiparh je gotovo zaspal!«

Mesto sužnje, kateri so bile namenjene te besede, je odgovoril mož, ki je zavil v temen filozofski plašč vstopil in poželjivo ogledal s svojimi očmi njen stas.

Globoko se je priklonil za hrbtom gospodarice in govoril sladko: »Hiparh bi si ni-kdar ne odpustil, ako bi tudi vsled naj-manjše nemarnosti v izvrševanju svojih dolžnosti dražil nestrpnost svoje gospoda-ric.«

Dvorni filozof in bralec Tulije Korne-lije se je vsedel na nizek stolec in vzel iz bližnje šatulje nekaj pergamentnih listov ter vprašal: »Ali naj tam začnem, kjer sem večeraj končal?«

»Začni, kjer hočeš. Meni ni prav nič na tem, ali povzam do dna tvojega smešnega Epikteta ali ne. Rada bi imela samo nekaj splošnih pojmov o njegovih teorijah. Lahko preskočiš cela poglavja.«

Hiparh se je pogladil s svojo belo roko po dolgi bradi in bral:

»Ako med morskim potovanjem kje iz-stopiš na suho, tedaj pobereš v pesku školko ali kak drug mal predmet. Toda ko se tako

zabavaš, se pridno oziraj po ladji, da ne ostaneš na cedilu. Kajti ako krmar kliče, tedaj moraš vse pustiti, kar si nabral in iti za njegovim glasom. Ravno tako je z živ-ljenjem. Zapusti moraš ženo in otroke, ako te izvabi smrt. V starosti se ne oddaljuj preveč od ladje...«

»To se pravi!« — je hotel tolmačiti fi-lozof.

»Razumem,« se je branila Tulija in vzela debelo zlato iglo z mize. »Dalje!«

Egipčanka je že spleta lase svoje gospo-dinje v grški voz; drugi dve sužnji, mladi deklici, pa sta pristopili z razbeljenim že-lezom.

»Previdno!« je opozarjala Tulija in za-bodla koničasto iglo globoko v roko deklice, ki se je prva sklonila nad njo.

Mlada sužnja je stisnila od bolečine ust-nice, a ni dala niti najmanjšega glasu od sebe.

Hiparh je bral dalje:

»Možje kličejo žensko že s štirinajstim letom gospa. Kakor hitro žene zapazijo, da je edino njihova zasluga skupno življenje z možmi, tedaj se začno lišpati in krasiti in posvete vso skrb svojemu obrazu. Treba bi jih bilo pončiti, da so le tedaj vredne spo-štovanja, ako se obnašajo krepostno in do-stojno...«

»To od nas tako slavljeni Epiktet je očividno pisal samo zase, ker ni imela nje-gova modrost nobenega vpliva na filozofe,« je pripomnila Tulija in hudomušno ogledo-vala lepo počesano glavo.

»Nespodobno bi bilo, pokazati se pred tako lepo zaščitnico z zanemarjeno zuna-njostjo.«

»Da si se pri retorijah naučil laskavih besedi, mi je znano; toda jaz ne potrebujem tvoje zgovernosti,« je odvrnila Tulija. Ta-koj je zopet napadla mlado sužnjo: »Ti mi

prinašaš goreče železo preblizu čela, ne-rodnic!«

In drugič je zopet prebodla z iglo roko deklice, v čigar oči so zablestele solze.

Izraz bolečine, katero je pokazala slu-žabnica, je gospodarico tako malo zanimal, da se ni niti ozrla, da bi pogledala kako učinkuje njeno ravnanje. Ljubko naslonjena je samo opazovala v zrcalu gibe svojih slu-žabnic, ki so se ukvarjale z njeno glavo. Njen sveži obraz ni izdajal nobenega sledu v kakem razburjenju.

Hiparh je bral dalje:

»Znak podlega značaja je, če se kdo pre-več nestrno zavzema za čustvenost, če pre-več je, spi in preveč občuje z ženskami. Take stvari naj se vrše samo mimogrede. Dneš-nosti se mora posvetiti vsa pažnja.«

Tulija se je prezirljivo smejala.

»Včeraj sem zapazila,« je prekinila bravca, »da si imel izborn tek; ti si veliko več jedel, kot mi navadni zemljani! Tudi starega vina ne zaničuješ; grešno uživanje ti tudi ni tuje!«

Z napol odprtimi trepalnicami je pogle-dala od strani filozofa precej prezirljivo. »Morda bi se rad en teden postil in stanoval v sodu? Tu bi imel čas in mir, da bi pre-mišljeval v modrih nasvetih svojega moj-stra.«

In ko je Hiparh potrj sklonil svojo glavo nad papirnimi zvitki ter se pripravjal, da bi naprej bral, je nadaljevala:

»Daj, nehaj s temi čenčami! Ta filozo-fija je za berače in sužnje. Jaz ne razumem, kako se more božanstveni Mark Avrelij s takim dopadenjem zatopiti v te smešne stvari?... Ali so današnje novice že tu?«

Ko je bila glava gospodarice urejena, so spleta sužnje kito biserov v njeno lase in zatokile nad grško kito z dragulji oblo-žen vglavnik. Ob mlajši sta hiteli ven, a

PO DOMOVINI

Smrt dobrega moža. (Matena pri Igu.)

Nedavno smo pokopali Antona Strle, posestnika in cerkvenega ključarja. V soboto 2. nov. se je v Ljubljani zgrudil na tla in nezvestnega je odpeljal resilni avto v bolnišnico. Ker ni bilo več pomoči, so ga v nedeljo pripeljali domov, kjer je drugi dan umrl, star 60 let. Da je moral umreti razmeroma zgodaj, je bilo vzrok to, da ga je pred 10 leti napadel in težko z nožem poškodoval njegov sovražnik, ker kot cerkveni ključar ni pustil delati škode v cerkvenem gozdu. Ze ob tisti nesreči smo se vsi bali za njegovo življenje, saj še celo zdravniki niso unali, da bo ostal pri življenju. Vendar je njegova trdna narava vzdržala še 10 let. Vedno je bil vesele narave, čeprav so težke nesreče obiskovale njegovo hišo. Pred več leti, ko je bil še otrok, je domača hiša požorela, njegov oče se je tako zelo opeknel, da je na opeklinah umrl, en otrok je pa takrat popolnoma zgorel. Pred dobrimi sedmimi leti mu je v gozdu drevo poškodovalo 20letnega sina Jožeta, da je po nekaj dneh umrl. Poleg vseh teh nesreč se sam težko poškodovan, pa je vseeno bil vedno vesel in izredno delaven. Pa je bil zvest katoliškemu prepričanju in v njegovo hišo je redno zahajal »Domoljub«. Zato počivaj v miru, dobri in verni mož in oče! Vsem na, ki za »Teboj žalujejo, naše iskreno sarajlje!

Gospodinjski tečaj. (St. Vid pri Stični.)

Pri nas gre h koncu drugi trimesečni gospodinjski tečaj, katera je priredila banska uprava pod vodstvom učiteljice Minke Odlaskove. Ne moremo dovolj poudariti vzgojne in poučne strani teh tečajev. Dekleta in starši smo zadovoljni s tečajema, saj sta oba tečaja nudila toliko lepega in koristnega za naša dekleta, da bomo akušali tudi v bodoče prirediti take tečaje, ko se nabere toliko deklet, da se bo mogel tečaj zopet vršiti. — Ob zaključku prvega tečaja smo imeli priko prisostvovati lepi akademiji, ki so jo priredila dekleta pod vodstvom gospe Zalokarjeve. V nedeljo 24. novembra pa zaključimo tečaj z javno brezplačno razstavo in naša dekleta tudi tako javno pokažejo,

kaj so se v tečaju učile in se usposobile. Razstava bo odprta ves dan v Prosvetnem domu, ob treh popoldnevih pa so glasovno zaključena in k temu zaključku vabimo vse, ki ste naklonjeni napredku kmetskih deklet iz naše vasi.

Šhod ministra Kreka. (Dol pri Ljubljani.)

Krajevni odbor JRZ vabi vse svoje člane in prijatelje na šhod ministra dr. Kreka, ki bo v soboto 23. nov. ob 7 zvečer v društvenem domu v Dolu. Zato le vkup uboga gmajna, dovolj je trpljenja, dovolj je srca!

Josip in Magdalena Štmenec iz Podgore pri Dolu, ki sta 10. novembra praznovala zlato poroko pri Materi božji na Brezjah. Eden izmed sinov je novoimenovani kanonik Josip, doslej spirituel v škofiji Luki. Oče Jožef je naročnik »Domoljuba«, oskar izhaja. Zlatoporočencema daj ljubi Bog še obilo zdravih let!

Iz dolenskih Benetk. (Kostanjevica.)

Povsod sami jubileji! Pa ne da bi kdo mislil, da jih pri nas ni. Toliko so pa že stare naše »Benetke«, da lahko obletnice slavimo. Tako bi mogli imeti zlato poroko. Pa kaj bomo v taki krizi. Le spomnili smo se te 50 letnice, ko sta bila 16. nov. pred 50 leti zvezana Stokarjeva na Dovcih in sta skozi vse težave arečno dočkala ta dan. Pravita pa, da so bili preje boljše časi. — 15. nov. smo imeli pa 95 letnico našega »Abrahama« Janeza Marolta, ki je nedvomno med najstarejšimi Slovenci. Pa vam je to tudi častitljiv mož, ki so mu že sam škof nekajkrat nože umili. Svoje življenjsko delo je zvesto vršil v davčni službi kot seksekutor. Sino delo je mož zmagal in se še s svojimi 95 leti krepko drži. — Igramo pa po krškem polju, da je kaj. Menda so preje ona gospoda, ki so imela oblast v rokah, mislila, da bodo res vse uničili. Tako hudo kot v našem okraju, ni bilo nikjer. No pa so tistemu gospodu pokazali pot na jug, narod je pa ostal in dela spet naprej. Tudi mi v Kostanjevici smo na delu in bo naš dramatski odsek v nedeljo 24. nov. postrgel gledalce, da se bodo spet enkrat do polne mere razveselili. Seveda, kdor bo prišel gledat. Vstopnina bo 2, 4 in 6 Din.

Razno. (Solčava.)

V smislu tiskovnega zakona Vas pozivamo, da v prihodnji številki Vašega lista pod istim naslovom in z istimi črkami priobčite sledeči poravek: Učiteljstvo tukajšnje šole se po svojih močeh trudi za reden pouk in normalno poslovanje v šoli, za kar ima priznanja odločitnih faktorjev. Ako pa stariem otrok ni kaj povšeči, so za nje šolska vrata stalno odprta, kjer lahko izrečejo svoje želje ali protizbje. Naj bodo uverjeni, da se bo oziralo na njih težje, kolikor bo mogoče! Anonimni napadi pa so nečastni! V nadi, da popravite krivico, ki se je tem potom izvršila nad učitelstvom, se Vam vnaprej zahvaljujemo! — Grčić Svetko, znač upr.

Nameravana nova dvorazrednica. (St. Peter pri Novem mestu.)

V nedeljo, dne 10. novembra se je vršil v našem »Katoliškem domu« zelo buren šhod. Kaj pa je bilo? Tukajšnja krajevna organizacija JRZ je povabila na sestanek svoje člane, da jih sezavi z odločbo, po kateri naj bi se v Srednjem Grčevju ustanovila nova dvorazrednica. V to šolo naj bi

sta se takoj vrnila s svežo nagubano tuniko in dolgo belo obleko iz mehke sirske volne s širokim škrlatnim robom.

Predno sta gospodaričo oblekli tuniko, je nabrala stara Egipčanka ogle v široko rdečo pentljo, ki je lepo padala na njene prsi in vse tri so se bile trudile potem zaposijene, da so vložile vlečko nad tuniko v lepe gube.

Strogo natančno je Tulija zasledovala delo svojih služabnic, obenem pa točno pazila na dnevne novice, katere ji je bral Hiparh iz voščene tablice.

Božanstveni vladar Mark Avreljij je izvolil včeraj z božanstvenim vladarjem Lucijem Verom v taboru pretorijancev prisostvovati blagoslovitvi nove zastave. Božanstveni Mark Avreljij je imel prisrčen nagovor na našo ponosno telesno stražo in se ji zahvalil za hrabrost, katero je pokazala v vojski s Partii...

»Pusti dvorne novice, ga je prekinila Tulija. »Poglej če je danes kaka zanimiva predstava.«

Hiparh je čital dalje.

»Iz Afrike so prišli štiri stoni, katere je kupil tribun Publij Kvinktilij Var z namenom, da jih pokaže rimskim meščanom na dan pretovskih iger.«

»Publij Kvinktilij? je iznenađena vprašala Tulija. »Torej se je tribun že povrnili?«

»Njegov varovavec Lucij mi je povedal, da je slavni tribun že dva dni v Rimu,« je odgovoril Hiparh.

»Ali veš morda, kje stanuje?«

»V stari palači poleg nas.«

Tulija je dvignila z dvema prstama svoje oblačilo in pokazala na malo ožgano mesto, ter vprašala: »Kdo je danes likal? Ali morda ti Mimut?«

Mlada suznja z velikimi, rjavimi gaze-

linimi očmi je padla s tihim vzdihom k njenim nogam.

»Ti veš, gospa,« je šepetala z bledimi ustnicami.

Tulija je tlesnila z rokami in ko se je na to znamenje pojavil glasnik v oblačilnici, je ukazala: »Mimut privedite k stebri in služabniki naj jo pretepejo!... Ali se ni še nikdo prijavil?«

»Visokoslavni pretor Mark Kvinktilij je naznanil svoj jutranji poklon,« je odgovoril suženj in pograbil Mimut za lase.

»Povabil boš pretorja v stebrišče.«

Jok Mimute ni prav nič motil Tulije;

mirno se je ogledovala v zrcalu.

V svoji dolgi beli obleki, vitko prepašana, visoke rasti, glavo s tako ostrimi obrisi, kot bi bila izklesana v kamen, je navprljajala vtis živega kipa. Čelo in nos sta tvorila od strani ravno črto; nad svežo strastno ustnico je bil viden nežno nadahnjenej temen mah; iz njenih temnih oči je žarel ogenj mladosti, ki je koprnel po uživanju.

Učitelj filozofije je gotovo našel dopačenje na svoji ponosni gospe; pozabil je namreč dnevne novice in opazoval lepo ženo z pogledom mačke, ki preži na ptico...

Tulija se je delala, kot bi nič ne opazila zamaknjenja svojega čitatelja, čeprav ji je bilo prav ljubo, da jo je kdo molče občudoval. S prezirljivim nasmehom je rekla hladno: »Moji afrikanski psički že od včeraj niso videli nobenega solca; ako bi bil Hiparh prijazen, bi jih peljal po vrtu na izprehod.«

Filozof je prebledel, a se je takoj vzdignil in odšel iz oblačilnice.

Stara Egipčanka je obesila gospodaričo okrog vratu trojne bisere, štiri zlato z briljanti obložene zapestnice in ji ponudila

škattljo, da si izbere prstane. Visoki čevlji iz belega usnja so izpopolnili toaletno.

Se pogled v ogledalo in Tulija je odšla iz oblačilnice v malo, pokrito dvorišče, katero so obdajali v dveh vrstah stebri iz kararskega marmorja, med katerimi so bili kipi — dela slavnih mojstrov — kakor tudi velikanske vaze s inozemskimi svetlicami. Sredi lepo zložene mozaika pa je bil globok ribnik, v katerem so plavale velike ribe. Dve »Kupido« sohi iz bronovine sta služili za vodomet, ter sta metali vode v visokih curkih, da je padala v ribnik hki srebrna dež.

Komaj se je Tulija pojavila na dvorišču, že so jo obdali neštevilni sužnji. Vsi so imeli posla okrog nje, ter lahko stopali, da niso povzročali nikakega šuma. Eden je prinesel malo mizico, dva druga sta postavila na solnce zofa, tretji je položil gori blazinic, četrti je pogrnil mizico, peti je že držal posodo za zajtrk, šesti kruh, sedmi sadje, osmi je položil knjige na mizico poleg zofe.

Ko se je vsedla Tulija na mehko zofa, je izginila služinčad ravno tako hitro in tiho, kot je prišla. Samo en mlad, stasit Grk z lepo počesanimi lasmi je ostal; opravljal je službo hišnega oskrbnika.

»Ali ima Timon kaj poslov?« je vprašala gospodariča in pristavila skodelico zavretega vina k ustnicam.

Suženj ji je molče izročil precejšno množino voščenihi tablice, Tuliji se ni nič mudilo seči po njih.

»Računif,« je vprašala malomarno.

»Računi,« je pritrđil suženj.

»Odnesi jih blagajniku.«

*) Kupido: pagansko božanstvo ljubezoi; v podobi malega dečka, ki s puščicami strelja v srce.

pobajali otroci iz grčevske soseske, Židmje vasi, s Trške gore in Golušnika. Ko so številno navzočni očetje in gospodarji zvedeli za ta ukrep, so dali proti tej nameri krepko duška, ker se je akcija za novo šolo vsrila povsem ljudstvu za hrbtnom. Odhoda JRZ se je posrežilo zvedeti za zadevo prav zadnji trenutek, ko je bila pritožba na prosvetno ministrstvo še mogoča. Za vse prizadele je bila novodovoljena šola — španska vas. Baje se je vprašanje o šoli v Grčevju svoj čas obravnavalo pri seji tukajšnjega krajevnega šolskega odbora. Ne vemo, kako so se zadevno izjavili člani tega odbora, vemo pa, da so se tudi člani tukajšnjega kraja, šol. odbora, kolikor jih je bilo dne 10. novembra pri shodu, izjavili — proti nepotrebnim nameri. Pobornik za novo šolo je pač imel pred očmi zakon o narodnih šolah in zemljevid zaželjenega šolskega okolija; toda on naj ve, da je življenje večkrat močnejše kot paragrafi, poti in zaseke pa dejansko hojše, nego je to mogoče razbrati z zemljevida. Steer na govore proti novi šoli še drugi tehtni razlogi. Protestni shod je soglasno pooblastil odbor tukajšnje krajevne organizacije JRZ, da stori vse potrebne korake, da ne pride do nameravane dvo-razrednice. Naprošena organizacija bo storila vse, da se upošteva želje ljudstva, ki mu nenadno odkrite prizadevanje globoko posega v življenje, a ga še globlje reže v meso.

Prosveta

(Reteče pri Skofji Loki)

Naši igralci pripravljajo za prvo adventno nedeljo lepo zgodovinsko igrjo v štirih dejanjih "Krajska Gospa Mazarbelska". Že danes vabimo na to lepo prireditev, da bodo igralci primerno nagajeni za težko delo. — Društvena dvorana je dobila nov okras, podoba Brezmadežne, katere je slovesno blagoslovil domači g. župnik na praznik Kristusa Kralja. — Občni zbor društva je bil v nedeljo 27. oktobra. V odbor smo postavili nekaj novih moči. Društvu želimo v bodoče popolnoma pojdimo v novo življenje!

Prosvetno gibanje.

(Besnica.)

V nedeljo, dne 27. oktobra je imelo naše prosv. društvo občni zbor, na katerem se je nanovo uredilo delovanje društva ter se je izvelil nov odbor. Prav je, da se pozivi prosveta v našem kraju. K društvu je pristopilo veliko novih članov, tako da jih ima sedaj 112. Predsedstvo društva je odbor

poveril Paplarju Jožetu iz Zg. Besnice. Društvena knjižnica ima nad 200 dobrih knjig za izposojanje članom. Knjižnica je odprta vsako nedeljo po maši in popoldne. Nabaja se v društvenih prostorih pri Štihelnu. Izposojalnica znaša za člane 50 par in za nečlane 1 Din od knjige. — Ustanovili smo tudi fantovski in dekliški krožek, katere bosta imela sestanke menjaje se vsakih štirinajst dni. Želeti je, da se prav vsa mladina oklene našega društva, kar ji bo brezdvomno v korist. Na občnem zboru je imel otvoritveni govor naš rojak, vsenc, prof. g. dr. Janez Fabijan. Našemu rojaku g. dr. Fabijanu se za njegove bodrilne besede zahvaljujemo, posebno še, ker nam je tudi zaneprij obljubil svojo dobrohotno pomoč. Le krepko naprej po začrtani poti.

† J. Bogovič

Novice.

(Sv. Jurij ob Taboru.)

Nekaj izvanrednega pri nas je bil 6. t. m. krst 21 letnega Zulfiča, ki je pri krstu dobil ime Drago. Vsi farani z veseljem pozdravljamo novega člana Kristusove cerkve. Oče krščena je bil mohamedanec. — V oktobru nismo imeli nobenega mrliča, zato pa v enem tednu novembra kar štiri zaporedoma. V Kapli je umrl 62 letni posestnik Anton Žilnik (Kovčev), ki se je zastropil vsled rane, dobljene pri padcu na zob brane na polju. V isti vasi je umrl 44 letni posestnik Zevnik Franc. V Ponorju je za vedno zatisnila oči Terezija Maloprav.

Pri teški stolici

napetosti, glavobolu vsled zaprtja očisti ena do dve čaši naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenke vode prebavne organe **Franc-Josefove** vode lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in je imajo za dobro.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 13488, 26. V. 35.

ki je bila prejšnjo nedeljo še v cerkvi. Najbolj izredna smrt pa je doletela 32 letno Jero Tekave (Kmet) iz Lok. Zjutraj je šla še sama v cerkev, bila pri spovedi, sv. maši in obhajilu, na potu domov pa, kakih 200 m od cerkve, se je zgrudila mrtva, od kapi zadeta. Srečna smrt! — V nedeljo, 24. t. m. priredi Kat. prosvetno društvo v Katoliškem domu Finžgarjevo tridejanjsko igrjo: "Razvaline tiviljenja." Pridite in pogledite!

JRZ med kočevskimi Slovenci.

(Mozeji.)

V nedeljo 10. nov. smo tudi pri nas organizirali JRZ. Pri rojaku Janezu Lovšinu smo se zbrali in poslušali govornike iz Ljubljane, ki so nam poročali o novi stranki, o političnem položaju in o naših narodnih ranah. Navdušili so nas za JRZ, pa tudi za naš slovenski narod, ki mu ostanemo neomajno zvesti. Trdno smo sklenili, da se pomemčiti ne pustimo. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika g. Jakob Kotnik, za podpredsednika g. župnik Andrej Kušan, za blagajnika g. Boštjan Pasterk in za tajnika g. Janez Lovšinj. Zborovanje smo zaključili z budnico "Hej Slovenci." Hvala vsem gospodom, ki so se do nas potrudili iz Ljubljane in Kočevja in ki so nam govorili v našem jeziku, kar doslej ni bila navada raznih politikov, ki so prihajali k nam!

Občinske volitve na Ježici

(Ježica)

Ob prišli zadnjega povečanja Ljubljane je prišel pod mesto tudi južni del naše občine. Z ozirom na to je gozpod ban sedaj po § 9. zakona o občinah odredil, da se v preostali ježenski občini izvedejo občinske volitve v nedeljo, dne 15. decembra t. l. Ježico je tako zadela ta čast, da bo prva med slovenskimi občinami po tolikih letih politične nesvobode imela spet svobodne občinske volitve. Volitve sicer ne bodo tajne, ker je

»V blagajni je pomanjkanje denarja: jučelir pa, slikar in prodajalec škrlata tirajo plačilo.« je pristavil oskrbnik.

Tulija je nagubancila čelo. »Blagajnik naj plača!« je zagodrnjala. Oskrnik je hotel še nekaj povedati, ko se je oglašil rezek glas glasnika od vrat: »Visokorodni pretor Mark Kvinkitij Var.«

Na dvorišče je stopil urnih korakov Mark, se približal Tuliji, jo poljubil na ramo in rekel grško »Pozdravljena, lepa Tulija!«

»Pozdravljen, ljubezljivi Mark!« je odvrnila Tulija v istem jeziku in se ljubezljivo nasmejala gostu. »Toda kako vendar izgledaš? Kakšen si?«

»Znatno bolj kot pred eno uro.« je odgovoril Mark. »Z dovoljenjem?«

Tulija ga je z migljajem roke povabila, da se vsede. Mark se je udobno vsedel na drugo zofo. Bil je bled in izmučen; njegove utrujene oči so bile modro obrobline.

»Ti vprašaj, kakšen sem.« je povzel pogovor. Ravno tak, kakršna bi bila ti po prečuti noči v veseli rimski dražbi.

»V Rimu ni nobenega ljubeznivejšega moža od tebe.«

»To pot me je prekosil vladar Lucij Ver, je odgovoril Mark zevajoč... »Oprost, draga Tulija, toda ti moraš pač oprostiti svojemu sorodniku utrujenost. Že dolgo se nismo tako imenitno zabavali. Ta Lucij ima včasih napade, kakršnih niti Kaligula ni imel. Predstavlja si: triumfalni pohod cele legije pevki in plesalk se pomika mimo dvorane, v kateri razpravlja božanstveni Mark Avrelij s svojimi modrijani minljivost vsega zemškega! Lucij Ver napravi svojemu bratu in tasi prav rad kako šalo.«

»In kaj pravi k temu vladar Mark Avrelij?« vpraša Tulija.

»Božanstveni imperator zmajuje z rameni in se smehlja s popustljivostjo modrijana.«

»Ko bi bila jaz Lucija, bi take javne sramote ne trpela.«

»Lucij Ver se prav toliko zmeni za svojo soprogo, kot bi je na svetu ne bilo.«

Mark je zopet zardehal.

Tulija je nagubancila čelo.

»Najbrž si zopet zaigral pri kockanju zadnje sesterce, da se drzneš pokazati v takem stanju pred menoj! Ti veš, da mi ni ljubo, ako zanemarijo moški napram ženski dostojne obzire! Sploh si se pa zastopaj trdil, ker pri meni so tudi neplačani računi.«

»Taka malenkost kot izguba pri igri, bi me ne pripravila do tega, da bi se izpostavljal pravični jezi lepe Tulije.«

»O, torej nekaj važnejšega? Poslušam.«

Tulija se je vzravnala na zofi in uprla poželjivo svoj pogled v pretorja.

»V naprej je hočem pripraviti na to, da boš takoj v začetku slisala nekaj neprijetnega.« je začel Mark; »toda ne boj se: stvar se konča z veselo novico. Ali je res, da tvoj blagajnik začeuja ustavljati račune?«

»Tenni, rujavopoltni obraz Tulije je prebledel kot zid.«

»Mark!« je šepnila ničtajoče.

»Ne bodi huda, prosim. Težak položaj ni za me nič čudnega, ne spotaljivega, vaju sem ga. Čudim se samo in jezim, da trgovci omalovažujejo govore o podpisu Tulije Kornelije.«

Pretor je pazno motril zresnjeno obličje Tulije in nadaljeval bolj tiho: »Ni tvoja krivda, da ne moreš izhajati brez cele legije sužnjevc, ki te varajo in krajejo. Tudi nisi kriva, da ne poznaš vrednosti denarja; tako so te vzgojili in nič posebnega ne najdem tu. Toda svet ne gleda stvari z očmi sorodnika. Saj veš, Rim sovraži revščino, zaničuje bedo in prezira preprosto obleko. Jaz se te ne morem misliti brez blesteče obleke.«

Vdova je pazno poslušala pretorjeve besede. Njeno gladko čelo se je nagubancilo.

Tedaj se je dvignil Mark, se sklonil k njej in skoro šepetal: »Se eno leto, dve, tri leta in ti boš brez strehe! Ali boš mar čakala, da te upniki vržejo iz tvojih palač in poženejo med druhal? Ali boš morda poročila ohogatelega oderuha, stavbenika, davkarja, ki se mu cede sline po tvojem rodu?«

Tudi Tulija je vstala, se ponosno vzravnala in uprla svoj pogled v pretorja kot razdražena levinja.

Toda Mark je mirno vzdržal njen pogled, ne meneč se za grozečo jezo.

»Kar je danes sramota in nesreča, boš jutri z veseljem pozdravljala, ko bo prišel izvršilni član sodišča in potrkal na tvoja vrata.« je nadaljeval. »Človek ne obvlada svojih slabosti, ako je suženj svojih navad. Tako po razmerah se igra življenje z nami, kot veter s suhim listjem.«

Prijel je Tulijo za roko in jo poljal ob stebrih. Tako sta stopala nekaj časa molče drug poleg drugega, nato pa je zopet začel Mark: »Le tvojemu položaju je zelo priprost izhod. Publuj se je vrnil v Rim; on te je vedno zelo ljubil...«

»Publuj je posebnec.« ga je prekinila Tulija; »on živi popolnoma po zastarelih nazorih.«

»Ti nisi nikaka ženska, ako ne znaš nekaj časa igrati vloge matrone starega kova. Saj imaš postavje, vedenje, lepoto in ponos starejša Acirpine... ostalo pa prekrbni ženska zvitost. Ukaži postaviti v dvorani nekaj kolovratov in stavec; užgi ogenj na domačem ognjišču; skrij grške romane in spotaljive slike; govori s Publijem vedno v latinskem jeziku; govori mnogo o blesku Rima, o dolžnostih patricijke, o poklicu žene, matere, gospodinjice; obiskaj svetliča in blijni vero v bajke duhovnikov. Publuj se odkljuje kot vsak vojak a ne v zvižaju. Ti ga zelo lahko ujameš in ko vidiš enkrat te vojno pošast pod nozami, tedaj lahko delaš kar hočeš.«

še v veljavi JNS volivni zakon, ki predvideva javno glasovanje. Toda posavsko ljudstvo bo šlo vseno pogumno in samozavestno na volišče, ker ve, da se mu tokrat ne bo treba bati šikan, zlasti pa da se njegova volja ne bo potvarjala, kakor se je to dogajalo pod preteklim JNS režimom najrjšega sponina. Volitve se bodo vršile od 7 zjutraj nepretgroma do 6 zvečer v društvenem domu na Ježici. Kakor vse kaže, bosta vloženi še dve listi: Lista JRZ je namreč že vložena. Njen nosilec je g. Sever Franc, posestnik z Ježice št. 28, sin našega zadnjega svobodno izvoljenega župana, kateri je bil 11. decembra 1932 od JNS režima, ki ni imel spoštovanja pred svobodno ljudsko voljo, skupaj s še 11 drugimi ljudskimi zastopniki v občinskem odboru razrešen te časti. V odbor pa kandidirajo najboljši možje in fantje iz vseh delov in stanov naše velike ježenske občine. Poleg JRZ bodo, kakor vse kaže, nastopili samostojno s svojo listo še socialisti in pa zadnji ostanki JNS režima na Ježici. O tem, katera lista bo zmagala, ni nčbenega dvoma. Preganjanja naših ljudi pod zloglasnim JNS režimom so bila malokje tako divja, kakor so bila prav na Ježici. Trpljenje pa je utrdilo naše ljudi, da jih ne bo mogla omajati nobena pa še tolikšna demagogija. JRZ volivci bodo šli kompaktno na volišče. 15. decembra bo črni dan za naše domače preganjavce in ovaduhe. Ta dan bo dan zmage poštenosti in svobode. V nedeljo 15. decembra si bomo izbrali kot svobodni ljudje brez bajonetov, brez denarnih in drugih kazni prave ljudske zastopnike, ki bodo opri na ljudsko zaupanje vodili našo občino.

Nekaj novic

(St. Jernej na Dol.)

Mi, Sentjernežani, smo ponosni na svoj kraj. Že v pesmi pojmamo, da ni lepšega kraja kot je St. Jernej. Nekaj pa le še manjka v naši občini. Olepševalnega društva. Takoj, ko se ustanovi, naj se potrudijo člani do naše farne cerkve: pri glavnem vhodu naj se obrnejo v smeri proti Novemu mestu, pa ne daleč. Tik vhoda v cerkev je gnojše in razbit, umazan plot. Ali ne bi morda hranilnica poskrbela, da se gnojšiče premesti drugam ali pa se pred zimo naredi primerno visok plot, da se ne bo treba gledati te nesnage prav zraven hiše božje. — Naše katoliško prosvetno društvo vabi fante v fantovski odsek, dekleta v dekliški odsek. Našli boste pouka, zabave in lepega veselja. — V nedeljo, dne 24. novembra popoldne po večernicah nastopi na našem odru

Katoliško prosvetno društvo iz Orehovice z igro »Razvalina življenja«. Za St. Jernejčane vemo, da so dobri igralci, pridite pogledat še Orehovečani! Bog živi!

Novice

(Motnik)

Po daljšem molku bomo spet povedali par nov. Naša župna cerkev je dobila čisto novo lice. Popravili smo zvonik, da ga je sedaj veselje pogledati. Strela nova in tudi zidovje v novi obleki. Vsa preureditev se je izvršila po zaslugi našega g. župnika Vsem naj zvonik pokaže, da se s pametnim gospodarstvom tudi v času krize da kaj napraviti. — Dne 12. novembra se je v našem rudniku zgodila prva nesreča, ki je zahtevala življenje komaj 27 letnega Antona Groznika roj. v Zagorju. — Naše Prosvetno društvo bo dne 24. novembra začelo svojo zimsko sezono v uprizoritvijo igre »Črna žena«, prirejeno po splošno znani povesti. Vsi domačini, kakor tudi okoličani, pridite pogledat. — Mrtvaški zvon se precej pogosto oglaha, a vseeno je še rojstev več. Tako je prav! Letino smo imeli letos zelo dobro. Heva! Bogu! Pa še drugi kaj.

Novice

(Cerknica)

Društveno življenje je v polnem razmahu. Prišli smo zopet z rednimi fantovskimi sestanki in obnovili smo dekliški krožek. Dekleta bodo imela zopet svoj tamburaški zbor. Knjižnica prosvetnega društva je odprta ob nedeljah in praznikih od 13 do 14. Zimski čas moramo dobro porabiti za čitanje dobrih knjig in časopisov. Izposojevalnica za knjige je le pol dinarja za 14 dni. Nabavili smo tudi nekaj novih knjig. V januarju bomo imeli več predavanj. Prvo bo o živinoreji. — Mele Ježe iz Cerknice je dobil te dni v Javorniku cel šop zrelih jagod, kar je za ta čas in za mirno Notranjsko prava redkost!

Zlobne reke

(Zg. Dolina pri Trzinu)

V torek 12. novembra kmalu po tretji uri popoldne je začel gorati senik posestnika Franca Megliča pd. Kušpegarja. V seniku je bilo okrog 7000 kg mrva. Škode je okrog 6500 Din. Polovica sena so oteli, vendar bo za krmo zaradi dima slabo. Orožniki so požigalca na sledu. Gospodar je imel zavarovan senik, sena pa ne. — Zlobni

ljudje so na nevarni dolinski cesti na več mestih podri leseno ograjo. Zrtev bi kmalu postal mlad šolar, ki je šel z očetom v Tržič in mu je na sploški cesti spodrsnilo, da bi kmalu padel na skale in v deročo Bistrico. Prosimo, da preprečijo gospodarji nevarnosti s tem, da ograje poprvijo. Vozniki pa pazite in vsako poškodovanje takoj javite, da se krivce izsledijo.

Naša prosveta

(Sodražica)

Kot mnogi, tako smo čakali tudi mi, da se spet oživi naša organizacija. Za otvoritev bo naše društvo uprizorilo v nedeljo, dne 24. novembra ob pol 3 popoldne ljudsko igro s petjem »Zagorski zvonovi«. Pred predstavo zapoje pevski odsek tri lepe narodne pesmi, in sicer: Nebo žari, Prelepa je Sodr. fara, in Florarje. Vstopnina je običajna. Na veliko udeležbo vlijudno vabljeni.

Smrtna kosa.

(Kopani)

Dne 12. nov. je umrl po kratkem bolehanju najstarejši naš župljan France Planinšek, p. d. stari Srakar iz Velike Hlove gore. Spomnadi je dopolnil 92 let. Pisatelj Franc Jaklič in slikar Franc Kralj sta ga ovekovečila v ovesti »Nevesta s Korinjsa«.

NAZNANILA

» Za proslavo državnega praznika 1. decembra tudi Prosvetna zveza primeren program, ki obsega slavnostni govor, recitacije in deklamacije. Izvod stane 3 Din. Opozorjamo na to zlasti vsa prosvetna društva, katerih naloga je širiti ljubezen do domovine in dvigati narodno zavest.

» Prosvetno društvo v Smartnem pri Litiji priredi v nedeljo, dne 24. novembra ob 15 v društvenem domu igro »Črna žena«. Vabljeni vsi!

» Dramatični odsek gasilcev na Viru priredi v nedeljo 24. nov. ob pol štiri v Godbenem domu v Domalah ljudsko igro s petjem »Črna žena«. Sodelujeta tudi pevski in tamburaški zbor. Prodaja vstopnic pri g. Pučku na Viru in 24. nov. pri blagajni od 9 do 11. Vabljeni!

» Žažar pri Vrhniki. Prost. četa priredi v nedeljo, dne 24. novembra ob pol treh v Gasilskem domu veseloigro v 3 dejanjih »Teta na konju«. — K obilni udeležbi vabi odbor.

B-ški:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje.)

Sovjetska oblast je trajala v Berdjansku dobra dva meseca. V nedeljo dne 21. aprila 1918 je zopet izšel krajevni časopis »Berdjanskaja Žiznj« (Berdjansko življenje), ki je poročal o vsem tem, kar sem ravnokar napisal. V uvodniku imenovanega lista čitam poziv meščanom k edinosti, redu in miru in še sledečo ugotovitev: »Vsa zgodovina naše (ruske) revolucije nas uči, da je sila in oblast v odločnosti, eneržiji in delu. Ne pa v gmečih besedah in v praznih srčnih upih in željah.«

Zdaj moram še povedati, kje sem bil dne 18. aprila 1918, torej med berdjansko meščansko vojno jaz in, kaj sem doživljal.

Kakor običajno, sem šel zjutraj pred deveto v vsakdanjo službo na okrajno upravo. Tako na fronti, kakor v ujetništvu ni bila moja naveda, da bi iztegoval vrat tja, kamor se mi ni zdelo potrebno, posebno v nevarnih položajih. Ko sem začel, da v mestu nekaj poka, sem se umaknil z drugimi vred iz uličnih sob in odšel v prostore, ki so imeli okna na dvorišče. Ta opreznost se je pokazala kaj kmalu, če ne kot rešilna, pa vsaj kot zelo potrebna. Okrog 11. dopoldne so namreč prileteli z ulice v krasno opremljeno sobo predsednika uprave dve ročni bombi, ki sta sobo in opravo popolnoma opustošili. Ko smo sedeli v neki dvoriščni sobi in čakali v nemalih skrbih konca uličnih bojov, sta prihitela med nas boljševiška okrajna komisarja Tilman in Voronkov. Bleda sta bila in globoko zamišljena. Okrog četrte popoldne, ko je ponehalo streljanje, sem se napotil po Zelenu ulici iz uprave proti domu. Povsod sledovi človeške krvi. Nedaleč od okrajne uprave je pod zeleno akacijo ležal s prestreljeno glavo bolj-

ševiški mornar. Kakih sto korakov dalje sem prijel za mrzlo roko podlega tovarniškega delavca. Oba Rusa, oba reveža sta se bila bojevala in sta umrla za druge. Rešeni si, prijatelj! Bog ve, kaj še mene čaka! Na svidenje! —

V zavetišče je prišlo dne 19. aprila 1918 več bogatih avstrijskih Hrvatov in Srbov. V kritičnem trenutku so ušli od rdeče armade. Kar so imeli v žepu, so pa seveda vzeli s seboj. Zelo dobro so plačevali avstrijsko staro uniformo.

Naslednji dan, dne 20. aprila 1918 je priplul v berdjansko pristanišče parnik, ki je vlekkel za seboj velik splav z dvema topovoma. Ladja s topovoma se je ustavila nekaj sto metrov od obrežja. Na pomoč mornarjem, ki so se utrdili ob morju osem kilometrov od Berdjanska, so prišli boljševiški tovariši iz Rostova na Donu, kjer so še vedno vladali sovjeti. Med berdjanskimi invalidi in mornarji so se zopet začela pogajanja, ki so trajala ves dan. Končala so se brez uspeha, zakaj mornarji so stavili, ko so zagledali na morju boljševiške topove, pač prevelike zahteve. Hoteli so da se jim vrne ves zaplenjeni denar, okrog 40 milijonov rubljev, da se izpusti iz zavora berdjanski okrajni sovjet in da se jim dovoli dve uri spogledati po gorodu (se sprehajati p. mestu). Invalidski štab je seveda vse te zahteve odbil in zagrozil, da bo za vsak strel v mesto, odšel na drugi svet po eden od zaprtih komunistov. Najprej bi prišli na vrsto seveda sovjetski komisarji.

V veliki negotovosti in napetosti je minula noč in napočil je dan 21. aprila 1918. Določeno je bil za pogreb dveh žrtv meščanske vojne. Zbrala se je precejšnja množica ljudstva. Več pravoslavniških duhovnikov je vodilo pogreb v krasnih duhovniških oblečilih. Svečeniki so lepo prepevali pogrebne pesmi in zvonovi so otožno glasili svojo mrtvaško melodijo.

Ko je bil sprevid nekako sredi mesta, so začeli boljševiki s morja neusmiljeno obsipati Berdjansk s kanonskimi izstrelki. Pogrebci so

se razbežali na vse strani in pravoslavni duhovniki so se urno vrnili v svoja domovanja. Tudi jaz sem zapustil bitrih nog pogrebni sprevid. Na ulici sta v odprtih rakvah, kakor je pri pravoslavni običaji, ostali samo mrtvi žrtvi meščanske vojne.

Vse je bežalo iz mesta v okolico, kjer je med vinogradi šla pot navzgor. Povzpel sem se na višino 70 m nad morjem, odkoder sem opazoval bombardirovka, ki je povzročila posameznim poslopjem Berdjanska veliko škodo. Boljševiki niso spuščali svojo jezo v obliki kanonskih krogel samo v mesto, ampak tudi v bližnjo okolico. Okrog 4. popoldne je bombardirovka prenehala. Nekateri bolj korajžni so se vračali polagoma v mesto. Jaz sem jo z nekaterimi drugimi zavil pod goro v klet Nemca Edigerja. Tam sem dobil med drugimi tudi ujetniškega tovariša Juvana, o katerem čujem, da neke okrog Litije prav pridno prebira moje »Spominec«. Naročil sem buteljko berdjanske črnine za 7 rubljev in z Juvanom sva se začela pogajati za — ruski vojaški plašč. Berdjansko vino ni brez moči, in ko se je delal mrak, sem že čisto pozabil, da gledajo boljševiški kanoni še vedno z morja na mesto.

Tisti, ki niso bili v »razpotoženju«, kakor jaz, so mi svetovali, naj grem takoj na stanovanje. Vsaka hoja po ulicah je bila tisti večer prepovedana in tudi ne brez nevarnosti. Po mestu so hodile močne patrolje in podile vsakega domov. Berdjansk je skrivaj še marsikaj sumljivega. Meni pa je šepetala berdjanska črnina: »Kaj pojdi do pristanišča«. In sem šel. Sprejal sem več straž in vsaki sem na vprašanje kam grem, odgovoril, da grem domov, čeprav sem korakal ravno v nasprotno smer. Na obali sem dobro videl ladjo s topovi, ki so čez dan obstreljevali mesto in ogledal sem si nekatero, po bombardirovki več ali manj porušene hišo, nakar sem se srečno vrnil v svoje stanovanje. Nato pa sem pisal dnevnik pozno v noč.

(Nadaljevanje.)

DOBRO ČTIVO

k **Vaša knjiga o sv. Cirilu in Metoču.** Okrožnica jugoslovanskih škofov ob tisoč in petdeseti obletici mrti sv. Metoda pripravlja knjigo: **Slovanska spusta sv. Ciril in Metod.** Spisal dr. Fr. Grivec. Knjiga je izšla 1. 1927 in dosegla nenavadno veliko priznanje; knjigo so toplo pohvalili sveti oče Pij XI., naše ministristvo prosvete pa jo je priporočilo za vse šolske in ljudske knjižnice. Prevedena je na češki, poljski, slovaški in nemški jezik. Pisana je mikavno, da se bere kakor povest. Obširna knjiga, ki ima 190 strani in 42 lepih slik na lepem papirju, se dobiva za izredno znižano ceno 12 Din, da bi se mogla čim bolj razširiti. Kdor naroči najmanj 5 izvodov naravnost pri založniku (ACM — Ljubljana, Napoleonov trg 14), dobi izvod po 11 Din skupno s poštnino; brez poštnine pa po 10 Din.

n **Društveni koledarček**, ki je nedavno izšel, se dobi v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7; trdo vezan stane 7 Din. Poleg običajnega koledarčka ima lepe članke o novi dobi, o duhu Katoliške akcije v francoskih družtvih, podaja smernice fantovskim odsekom in deklitkim krožkom v prosvetnih družtvih. Zelo posrečene so smernice, namenjene prosvetnim odrom. Konečno prinaša seznam vseh prosvetnih društev, ki so vključena v ljubljanski, mariborski in celovški Prosvetni zvezi. Naj ne bo člana društev brez društvenega koledarčka za l. 1936.

k **Vsem odrom priporočamo** novo vojno dramo v petih dejanjih **Živ pokopano**. Dejanje se godi v času svetovne vojne in se kaže v njem stiska in beda naših vasi, na drugi strani pa gorje in trpljenje onih, ki so trpeli in umirali na bojiščih, predvsem trpljenje slovenskega vojaka, ki se vrača iz vojne ob roki sorodne zveste duše, kot živ mrtvec. Igra je globoko resna, ima pa tudi dovolj šaljivosti in veselega petja. Igra zasluži, da jo vsak odpruži. Pošilja: Kušar Tone, Reteče 20, p. Škofja Loka.

k **Ako kupujete ali prodajate**, rabite zanesljivega računarja. To vam nudi knjižica **Računar**, ki stane vezana 15 Din in jo dobite v Jugoslovanski knjigarna v Ljubljani. Marsikdo ni imel prilike v ljudski šoli, da se z računanjem dobera seznanj. Zato vam bo knjižica Računar pri vaših kupcih najzanesljivejši pomočnik. Izgovor, da se na take Računarije ne spoznate, ne more držati, treba vam je le knjižico natanko pregledati, kako so račun sestavljeni in če vam kljub temu še ni kaj jasnega, pa povprašate kakšnega prijatelja ali znanca, kako se Računar rabi.

k **Slovensko mošo v čast sv. Cecilije** za mesec zbor in smospeve z orglami od pokojnega skladatelja Antona Foersterja, je zopet založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Pevski zbori bodo gotovo z veseljem segli po skladbi, ki ni težka, a zelo melodijozna. Tudi cena ni pretirana, saj stane partitura 15 Din, posamezni glasovi pa se dobe po 4 Din.

n **Kletarstvo**, spisal Bohuslav Skalický, bivši ravnatelj kmetijske šole na Gmu pri Novem mestu in vinarski nadzornik v pok. Ljubljani 1924. Knjiga ima 192 strani in 83 slik med besedilom. Cenu broš. knjigi je 60 Din, v platno svzani 72 Din, v zalogi jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. — Kletarstvo je nauk kako pravilno pripravljati iz grozdja vino in kako ga ohranovati, spravljati, negovati za kakšna maj bo čistota in red v kletih. Knjiga se obširno in temeljito bavi z umnim kletarstvom, kajti brez dobrega, smotrnega kletarstva ni uspešnega vinogradništva. **Novodobno kletarstvo zahteva** poleg obilne prakse tudi temeljitega poznanja vinske kemije in bakteriologije. Važno je poglavje o negovanju sodov in vino sploh, dalje poglavje o napakah in boleznih vin. Slovenija pridela v svojih, pretežno izbornih vinorodnih legah vsakovrstna, med temi tudi jako sročeva vina, katerih glas gre daleč čez naše meje. Zato pa bodi vsakega pridelovalca vina glavna skrb in dolžnost, da s pomnoževanjem plemenitih vrst vrst razširi sloves svojih gor in tako tudi omili bedni položaj današnjega vinogradništva in obenem svojega lastnega podjetja. Knjiga bo izborno služila ne samo vinogradnikom, potrebna je tudi vinskim trgovcem in gostilničarjem, ker bodo našli vsi v njej obilo praktičnih nasvetov in navodil pri ravnanju z vinom. K pravilnemu tolmačenju navodi: *bodo dobro služile mnogoštevilne slike (87)*. Knjigo toplo priporočamo!

Preklc. Predklicem žalivke, ki sem jih izrekel o gospodu Dermastji Valentinu, tesarju, Zg. Pirniče št. 25

Potermal Janez, tovarniški delavec, Zg. Pirniče.

Doliskana je in se do-
biva v vseh knjigarnah
in trgovinah n a š a

DRUŽINSKA PRATIKA

s podobo sv. Dražine
za leto 1936

Cena Din 3.-, po pošti Din 5-50

Novi letnik vsebuje poleg koledarskega dela obilico poučnih in zabavnih spisov, krasi ga pa zbirka lepih slik v bakroftisku. Z največjim zanimanjem jo bo vzel v roke vsak udeleženec evhar. kongresa, obširno kot v nobeni drugi, pa je popisan in s slikami pojasnjen tudi žalni dogodek 9. okt. 1934.

Segajte po njej, dokler traja zaloga!

Razprodajalci večk popust.

RADIO

PROGRAM RADIO ODDAJNE POSTAJE V LJUBLJANI

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 21. nov.: 18 Kmečki trio, 18.40 Slovensčina za Slovence, 19.30 Nac. ura, 20 Radijski orkester, 21 Koncert pevskega zbora Glasbene Matice, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Plošče, — **Petek, 22. nov.:** 11 Šolska ura, 18 O kozmetiki, 18.20 Plošče, 18.40 O zaščiti upnikov, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Zagreba, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Radijski jazz, — **Sobota, 23. nov.:** 18 Radijski orkester, 18.40 Poročanje politično vprašanja, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Splita, 21 Dalmatinski zvaki, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Orglice in harmonika, — **Nedelja, 24. nov.:** 7.30 Kmetijska ura, 8 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 8.15 Telovadba, 8.45 Plošče, 9.15 Prenos cerkvene glasbe, 9.45 Versko predavanje, 10 Radijski orkester, 11 Vokalni koncert, 11.40 Otroci pred mikrofonom, 15 Valčki in polke, 16 Gospodinjka ura, 16.15 Harmonika, 16.30 Matiček se ženi, 19.30 Nac. ura, 20 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 20.15 Urn Hladnikovih pesmi, 21 Radijski orkester, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Radijski jazz, **Ponedeljek, 25. nov.:** 18 O boleznih v srcu, ožljiva in krvi, 18.20 Plošče, 18.40 Kulturna kronika, 19.30 Nac. ura, 20 Simfonični koncert, 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, 22.15 Prenos iz Nebotičnika, — **Torek, 26. nov.:** 11 Šolska ura, 18 Pesmi dr. Danila Svara, 18.40 Kitajski Platon — Lao-tse, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz Zagreba, — **Sreda, 27. nov.:** 18 Otroška ura, 18.20 Iz burkastege življenja lutke Storžka, 18.40 Po severno-slovenskih tleh, 19.30 Nac. ura, 20 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani.

Hišni gospodar (ranjarjen): »Kdo vam je dovolil ta lepak nalepiti na mojo hišo? Plakater: »Vaša žena.« Gospodar (hiše in pohlevno): »O, saj je čisto čeden lepak.«

Potoval je z lokalno železnico, ki je bila znana po svoji počasnosti in neudobnosti. Ko je na poslednji postaji izstopil, je dejal spovedniku: »No, hvala Bogu, najhujši del potovanja je za menoj.« »Kam pa potujete, če amem vprašati,« se je zanimal uslužbenec. »Na Kitajsko,« je dejal potnik.

Šolske nevedčnosti

Pod tem naslovom je po videzu goreč zagovornik kmečkoga življa, okrcal v zadnjem »Domoljubu« v dopisu z Vač šolsko oblast sploh, ker ne utrže številnim proslencem, ki prosijo za svoje otroke razne šolske ugodnosti, posebej to, da otrok s 14 letom zapusti šolo, čeprav ni še 8 let pohajal šolski poduk. Dopisniku je znana postava o 8 letnem obveznem šolanju. Znano mu je tudi, da te postave niso sklenili učiteljsvo ali kak nadzornik, marveč imajo le-ti samo dolžnost, šolske postave točno izvrševati. Dopisnik bi rad vpejal v šolo staro navado, po kateri je otrok z istim dnevem zapustil šolsko klop, ko je postal star 14 let. To se je običajno dogajalo, ker so otroci začeli hoditi v šolo po izpolnjenem šestem letu starosti. Danes odreja šolski zakon, da otroci gredo v šolo po izpolnjenem sedmem letu, zato pa določa, da se ga sme, ne pa mora, odpušiti iz šole po 15, oziroma 16 starostnem letu. — Vprašanje nastane, koliko škoduje šolsko obvezno šolanje kmečkemu delu zlasti zadnji dve leti, ko izvečine vsak, kolikaj marljiv otrok hodi v šolo le v zimskem času, od novembra do aprila? Ali ne igra tukaj večjo vlogo deška knoba in dekliska nečimurnost, ki ote priiška na starše, naj jih reši naporne hoje v šolo? — Dopisnik s svojimi klienti se postavlja na stališče, da je šola maščilnica kmečkih otrok in škodljiva kmečkemu življu.

»Dovolj, da zna brati in pisati,« ta stara kranjska parola naj bi bila primerna tudi danes. Če se otrok nauči brati in pisati v enem letu, lahko tudi v enem letu konča šolo. Radoveden sem, če bo dopisnik tudi svoje otroke po tem merilu šolal. Brezdvoma je vsako ljudstvo, vsak stan upoštevan in odporen v boju za obstanek ne toliko s samim ročnim delom in garanjem, kolikor bolj po svoji umski izobrazbi, ki pa se pridobi vedno le z učenjem in šolanjem.

Temelj vsemu šolanju je pa ljudska šola. Morda kak posamezen otrok obvlada predpisano ljudskošolsko znanje v manj kakor osmih letih, skušnja pa kaže, da večina otrok ne doseže tega znanja niti v osmih letih. Dopisnik bo tega dejstva delal krivo učiteljsvo, resnica bo pa preje ta, da so krivi nespoheljni starši, ker se za umski napredok otrok absolutno ne zanesajo, otroku pri občenju nič ne pomagajo, in sploh gledajo v šolo svojega nasprotnika. Kajne, da bo tako, brate dopisnik!

Kmet v slov. pregovorih

L. Šačelj

Ako se kmet po lovu klati, čez kratko družim mlati.

Ako se kmet z gospodo brati, ne bo imel s čim orati.

Dokler se blišči lemež, kmet ni revež.

Gospoda drži na lizanje, kmet na brisanje.

Kar gospoda stori krivo, kmetje plačati morajo živo.

Kar na sveto živi, vse kmet preridi.

Kmet blizu mesta ima vse napake kmeta in meščana.

Kmetje smo lahko ponosni, ker bo na sodnji dan Oče nebeški stopil na našo stran, ker je bil tudi on kmet.

Kmet na strelu slovuj, polje v plevelu.

Kmet ne prede, vendar ne bodi brez arajce; kmetica prede, vendarle ne hodi v dveh strajcrah.

Kmet voli pari, Bog pa ljudi.

Kmet z koko, gospod pa z glavo.

Marsikateri kmet je globen ori plešu, ali okram pri drevesu.

Med dosti kmeti je malo kmetovalcev.

Moj sosod bi lahko še kmet bil, če bi polje bolj gnojil.

Hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Kamniku

Šttna štev. 22 (v lastni hiši)

Hranilne vloge obrestuje po dogovoru do 5°/_o

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor veja za enkrat Dio 5. "Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Krojaškega vajenca

iščem. Vsa oskrba v hiši. Bobnar Anton, krojač, Dol Toplice.

Kupujem tako rabljeno kovaško orodje. Pi je Jože, Trava 10, pošta Čabar.

Brinjevo olje, arnika, korenine, češminjevo lubje itd. kupujem po najvišjih cenah E. Pišler, Vrhnika.

Iščem k goveji živini in za vsa druga dela, zdravnika, počenega, vojaščne prostega kmečkega fantu. Prednost imajo: Gorenca, Nastov v upravi pod št. 14191.

Suhe orehove deške vsake debeline kupim. Jernej Silar, Smihel-Novomesto.

Zimski sukajčiči

samo 185 Din, dobre oblike od 250 Din ter vsa druga oblačila poceni nabavite pri Preškernu, Sv. Petra c. 14.

Utenca krščanskih staršev sprejemno. Vsa oskrba v hiši. Janko Rogelj, s.p.l. krojaštvo, Loka pri Zid. mostu.

Hranilne knjižice

ljublji zavodov: Banovinske, Mesine, Ljudske posojilnice, kupim. Plačam celo vsoto. — Josip Novak, Bežigrad št. 5 Ljubljana.

Mlinar, dobro kvalificiran za mletski mlin, želi primerne zaposlitve. Prevzet bi tudi mlin v našem Nastov v upravi „Domoljuba“ pod št. 14389.

n Brezovica pri Ljubljani. Krajevna organizacija JRZ priredi v nedeljo, 24. novembra ob 3 popoldne shod v Notranjih gorah. Na shodu govori g. minister dr. Krek in g. ravnatelj Gabrovšek. Može in fantje, pridite v obilnem številu. Naj ne manjka nikogar. Na svidenje v nedeljo v Gorah!

Ako si hočete za zimo nabaviti gorko in poceni obleko, oglasite se pri staroznani trgovini

Silvnik nast. Krašovec
Št. Vid pri Stični

Govornik na odru: »In še enkrat ponovim: Doli s kapitalom! Med tem se je prirnil do nje ga advokat, mahaje z rokami: »Nehajte, ne recite tega več, vaš stric je umrl v Ameriki ter vam zapustil veliko premoženje.« Govornik je pohlevno utihnil...

Za žganjekuho

dobite najboljše brinje, fige in rozine pri tvrdki FRANC POGAČNIK d. o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 33, JAVNA SKLADISČA (Balkan).

Komaj 16 letni Mirko se je prvokrat sam bril, oče pa se mu je muzal. Ko se je ostrgal z najnovejšim aparatom in umil, je zmagoslavno dejal napram očetu: »Tako, zdaj pa bo, kaj ne, oče.« Oče mu je pomolil klino aparata pod nos: »Samo tole si pozabil vlakniti v aparat.«

Kupujem **ZOBOTREBCEV** po najvišjih vse vrste cenah

M. Pakič, Ljubljana Sv. Petra nasip 27 (za vodo)

»Cenjena,« je pisala učiteljica Čavnarjevi materi. »z vašim sinom je velik križ. Nič ne bo z njim. Kaj naj napravim?« — Sledil je odgovor: »Kaj me vprašujete kaj Jakega. Jaz imam z dedcem dosti opraviti in ga komaj krotim. Vaša naloga je, da krotite Tinčka.«

Za dež in sneg

99.-

97977-675

129.-

28997-693

Za deževne dni kupite našo gumijasto obutev.

Rata

Skopuh je napravil izlet z nekim znancem. Ko se je zvečer vrnil domov, je prešteval denar, ki ga je imel s seboj: »Ko sem šel z doma, sem imel v žepu kovance za 50 Din, enega za 10 in dva posamezna dinarja. Zdaj imam pa samo še 50 Din, 10 Din in 1 dinar. Le kam sem dal oni drugi dinar.«

Za jesen in zimo si lahko nabavite razno **manufakturno blago**

po zelo nizki ceni. Istotam dobite vsakovrstne pletenine lastnega pr. izvoda

Trg. ANTON SAVNIK, Škofja Loka

Nevidne zaščitne znamke. Večina blaga, ki prihaja v promet, ima svojo zaščitno znamko. V tem pogledu so se dogajale dnevno zlorabe in ponarejanja. Pred kratkim se je posrečil nekemu Čehoslovaku izum, ki utegne za vedno onemogočiti zlorabo. Gre za posebno barvilo, ki so pri navadni svetlobi nevidna. Pri ultravijoletni svetlobi pa zažarijo. Tedaj ugledamo prej nevidno zaščitno znamko.

Pred leti so zvezdogledi izračunali, da je znašala dolžina Hallejevega kometa 50.000.000 milj. Morski soml Greenlandže imajo 15 čevljev dolg gobec, toda samo poldrugi palec širok požiralnik.

FIGE, ROZINE IN BRINJE

prodaja **SEVER & KOMP. LJUBLJANA** Gospodarska c. 3

Med čl. socialnimi demokrati in čl. narodni socijalisti je bil dosežen sporazum o skupnem nastopu vseh strank v gospodarskih in socialnih vprašanjih. S tem so ustvarjeni temelji za ustanovitev levitarske fronte na Čehoslovaškem.

Suhe gobe jurčke, brezovke, listke dalje **izol in detelina seme** kupuje po najvišji cenit **Sever & Komp., Ljubljana**

Gospodarska cesta 5.

Ce otroka piči kača, mu je treba vbrizgati še enkrat toliko tozadevnega seruma kakor odrasli osebi.

Pred zajcem... Pred mrazom... Obvarujte mlada drevesca!

Enostaven, preizkušen način z ovijanjem mladih debel s

specijalno impregnirano lepenko

ki jo samo prevezete z vrvice. — Spomladi se lepenka ob suhem vremenu sname in shrani za prihodnjo zimo. — Ista lepenka je uporabna več let! — Mnogoštevilne pohvale in priznanja raznih kmetijskih in vrtnarskih šol.

C E N A: format 35 × 120 cm Din 1'80 za 1 polo
" 43 × 120 " " 2'20 " " "
" 35 × 160 " " 2'40 " " "
" 43 × 160 " " 2'90 " " "

Za manjša drevesca se lepenka lahko podolgem razpolovi.

Dobi se pri tvrdki:

I. BONAČ sin, LJUBLJANA, Čopova cesta šte. 16